

WWF

JAARREKENING

NL

2015 / 2016

JAARREKENING
WNF 2015/2016

1 Organisatie & Bestuur 5

Wereld Natuur Fonds	6
Organisatie	8
Medewerkers	8
Directie	10
Raad van Toezicht	11
Bedrijfsvoering	19

2 Financieel beleid 21

Algemeen	22
Goed bestuur en compliance	29
Samenvatting financiële resultaten	30
Begroting 2016/2017	37

3 Jaarrekening 2015/2016 39

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2015/2016	40
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling	40
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	41
Grondslagen voor de resultaatbepaling	44
Balans	46
Staat van baten en lasten	47
Kasstroomoverzicht	49
Toelichting op de balans	50
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	61
Toelichting op de staat van baten en lasten	62
Kostenverdeelstaat	71
Personeelskosten, kantoor- en algemene kosten, huisvestingskosten, afschrijvingen en financiële lasten	73
Overige gegevens	75
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	76

1 Organisatie & bestuur

Wereld Natuur Fonds

Stichting Het Wereld Natuur Fonds – Nederland (WNF) is een zelfstandige stichting gevestigd te Zeist. Het Wereld Natuur Fonds is opgericht in 1962.

Het Wereld Natuur Fonds zet zich actief en met succes in voor natuurbescherming over de hele wereld. We streven ernaar de prachtige rijkdom aan dier- en plantensoorten op aarde te beschermen en te behouden. Samen met anderen willen we een wereld tot stand brengen waarin mens en natuur in harmonie leven.

Het Wereld Natuur Fonds heeft een achterban van 760.000 donateurs, waarvan 137.000 kinderen in de leeftijd van 3 tot 18 jaar (WNF-Bamboeclub, WNF-Rangerclub en WNF-LifeGuard). Daarnaast zijn ruim 3.500 vrijwilligers in het hele land voor WNF actief en hebben we ongeveer 338.000 friends op social media. Los van deze directe achterban bereikt het Wereld Natuur Fonds met zijn activiteiten een groot gedeelte van het Nederlandse publiek.

Het Wereld Natuur Fonds is onafhankelijk, niet religieus en niet partijpolitiek gebonden. Wij zijn kritisch en gaan, als het belang van de natuur dat vraagt, confrontaties niet uit de weg. Dialoog met gevoel voor realiteit heeft daarbij altijd onze voorkeur.

Het Wereld Natuur Fonds maakt deel uit van de wereldwijde WWF-organisatie (World Wide Fund for Nature) met kantoren in meer dan 80 landen. Gezamenlijk werken de WWF kantoren aan de uitvoering van de wereldwijde natuurbeschermingsstrategie. Het internationale secretariaat van WWF, WWF International is gevestigd te Gland in Zwitserland. WWF International ondergaat momenteel een ingrijpende reorganisatie waarbij sprake is van decentralisatie van organisatieonderdelen (en waardoor er een internationaal secretariaat van slechts beperkte omvang gevestigd blijft in Gland). De reorganisatie heeft geen directe gevolgen voor het Wereld Natuur Fonds. Ter voorfinanciering van de transitiekosten heeft het Wereld Natuur Fonds een lening ad €2,0 miljoen aan WWF International verstrekt welke in de jaarrekening nader toegelicht is.

Het wereldwijde natuurbeschermingsbeleid van WWF heeft twee hoofddoelen:

1. Biodiversiteit: In 2050 hebben wij de 35 belangrijkste regio's voor soortenrijkdom op aarde behouden, waarmee we bijdragen aan een veiligere en duurzame toekomst voor ons allemaal.
2. Voetafdruk: In 2050 blijft de voetafdruk van de wereldbevolking binnen de capaciteit van de aarde om in ons levensonderhoud te voorzien en worden de natuurlijke hulpbronnen eerlijk verdeeld.

Bovenstaande doelen hebben we voor het Wereld Natuur Fonds in Nederland vertaald in vier doelstellingen voor de periode half 2013 tot half 2016:

1. Het beschermen en waar mogelijk herstellen van 9 belangrijke gebieden (van de 35 gebieden die wereldwijd door WWF zijn vastgesteld).
2. Het beschermen van 13 bedreigde diersoorten die worden beschouwd als het symbool voor het behoud van een gebied, zoals de ijsbeer en de zwarte neushoorn.

3. Het verkleinen van de menselijke voetafdruk en het promoten van duurzame productie van goederen, met nadruk op 5 grondstoffenketens.
4. Het verminderen van de dreiging van klimaatverandering en het bevorderen van oplossingen.

Inmiddels is de strategie voor de periode half 2016 tot half 2020 vastgesteld en werken wij met deze nieuwe strategie. De paragraaf 'Risicomanagement' geeft inzicht in de strategische speerpunten voor deze periode. Het WNF heeft voor deze periode de volgende doelstellingen en uitkomsten vastgesteld gebaseerd op de Mondiale Doelstellingen van het internationale WWF-netwerk:

1. Oceanen: 's werelds belangrijkste visserijen en oceanische ecosystemen zijn productief en veerkrachtig en dragen bij aan levensonderhoud en biodiversiteit
 - ✓ Visserijen werken duurzaam en populaties zijn herstellende en dragen bij aan levensonderhoud en biodiversiteit
 - ✓ Geïntegreerde netwerken van beschermde gebieden in oceanen beslaan 20% van 's werelds oceanen en kusten en dragen zo bij aan verbeterd welzijn en bescherming van de biodiversiteit
2. Diersoorten: 's werelds meest iconische en bedreigde soorten zijn voor uitsterven behoed en herstellende
 - ✓ Illegale handel in soorten is uitgebannen voor prioriteitssoorten
 - ✓ Leefomgevingen en landschappen of soorten zijn beschermd of nemen in omvang toe en conflicten tussen mensen en dieren worden tot een minimum beperkt
3. Bossen: de staat van 's werelds meest belangrijke bossen, inclusief hun bijdragen aan het menselijk welzijn, wordt verbeterd en onderhouden
 - ✓ Ontbossing wordt geëlimineerd uit de bevoorradingsketens van de belangrijkste grondstoffen
 - ✓ Tenminste 25% van 's werelds bossen is beschermd of onder verbeterd beheer geplaatst en draagt zo bij aan biodiversiteit en aan van bossen afhankelijke gemeenschappen
4. Zoet water: zoet water ecosystemen en stromingen in belangrijke rivierbekkens voorzien mens en natuur van water
 - ✓ Stromingen en verbindingen worden onderhouden of hersteld in prioriteitsrivierbekkens, mede door verbeterde infrastructuur ontwikkelingsstandaarden
 - ✓ Bedreigde zoetwater leefgebieden worden beschermd of hersteld in prioriteitsrivierbekkens

Naast bovenstaande vier Mondiale Doelstellingen – de kern van ons werk op natuurbescherming, marketing, communicatie en fondsenwerving voor de komende strategieperiode – maakt WNF ook een belangrijke pragmatische keuze om beperkte middelen in te zetten op de twee andere Mondiale Doelstellingen te weten Food en Climate:

5. Voedsel: landbouw en aquacultuur productie is duurzaam georganiseerd voor het behoud van biodiversiteit, veerkracht onder klimaatverandering en komt ten goede aan de lokale bevolkingen
6. Klimaat: klimaatadaptieplannen zijn effectief geïmplementeerd in de meest kwetsbare ecosystemen en gemeenschappen

In onze Critical Contribution aan de Mondiale Doelstellingen legt het Wereld Natuur Fonds de nadruk op vijf speerpunten:

1. Ambitieuze portfolio van herstelprojecten
2. Aandacht voor veerkrachtige systemen
3. Een lange adem op diersoorten die afhankelijk zijn van natuurbescherming
4. Herstel & veerkracht in Nederland en Europa
5. Binnen de draagkracht van de planeet

Om onze doelstellingen te verwezenlijken zoeken we in al onze projecten en programma's de samenwerking met andere partijen. Dat zijn bijvoorbeeld overheden, bedrijven, lokale bevolking en partnerorganisaties. Onze projecten worden altijd door mensen uit het land zelf uitgevoerd. Alleen dan heeft natuurbescherming kans van slagen.

Organisatie

Het Wereld Natuur Fonds kent een éénhoofdig bestuur (de algemeen directeur) die leiding geeft aan vijf afdelingen met ieder een eigen leidinggevende en aan stafafdeling Human Resources (HR). Twee afdelingen zijn gericht op Natuurbescherming, twee gericht op Marketing & Communicatie en één ondersteunende afdeling is gericht op Financiën & Bedrijfsvoering. De twee Natuurbeschermingsafdelingen richten zich respectievelijk op biodiversiteit en voetafdruk. De twee Marketing & Communicatie afdelingen richten zich op het bereiken van onze achterban. De afdeling Marketing & Communicatie richt zich nadrukkelijk op het werven en binden van onze donateurs, voorlichting en educatie. De afdeling Major Accounts richt zich op het onderhouden van de relatie met de Nationale Postcode Loterij, erflaters, stichtingen, bedrijven en particulieren die (eenmalig) een grotere schenking aan het WNF overwegen of hebben gedaan.

Medewerkers

Per einde boekjaar was het aantal medewerkers dat in dienst was bij het WNF iets gedaald ten opzichte van het aantal van vorig jaar. Overige ratio's met betrekking tot de organisatie zijn in lijn met vorige jaren, met uitzondering van het opnieuw gedaalde ziekteverzuim.

Terugdringen ziekteverzuim

De ziekteverzuimbegeleiding wordt vanuit HR gecoördineerd met externe ondersteuning door ArboNed waarbij met name gebruik wordt gemaakt van de bedrijfsarts en de bedrijfsmaatschappelijk werker. De leidinggevenden en individuele medewerkers worden door HR ondersteund gericht op zoveel mogelijk beperking van het ziekteverzuim. Leidinggevenden krijgen bijvoorbeeld advies over re-integratie van zieke medewerkers en de verantwoordelijkheden in het kader van de Wet Verbetering Poortwachter. Ook afgelopen boekjaar hebben leidinggevenden deelgenomen aan een workshop Grip op Verzuim waar preventie en re-integratie aan de orde komen. Het effect van deze gezamenlijke inspanningen is terug te zien in het wederom lagere ziekteverzuimcijfer.

Doorstroom en uitstroom

Binnen de organisatie hebben 2 medewerkers een andere functie gevonden (boekjaar 2014/2015: 8 medewerkers). In totaal hebben 24 medewerkers de organisatie verlaten (boekjaar 2014/2015: 25 medewerkers).

Personeelsopbouw

De personeelsopbouw van het WNF is vrijwel niet gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Zowel de verhouding man-vrouw, de gemiddelde leeftijd en het gemiddeld aantal jaren dienstverband is nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Het ziekteverzuimcijfer (exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof) is gedaald van 4,0% in het vorige boekjaar naar 3,0%. Hiermee ligt het verzuimpercentage onder met het landelijk gemiddelde van 3,9% (cijfers CBS tot en met 1e kwartaal 2016).

Personeel in cijfers	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Aantal fte	111	113	117	117	115
Aantal medewerkers	121	124	138	138	136
Uitstroom medewerkers	23%	11%	10%	18%	18%
Percentage vrouw/man	66/34	63/37	68/32	70/30	73/27
Gemiddelde leeftijd	40,8	41,8	41,6	42,2	42,5
Percentage parttime/fulltime	70/30	71/29	77/23	77/30	71/29
Gemiddeld aantal dienstjaren	5,8	7,0	5,1	6,8	7,9
Ziekteverzuim (excl. zwangerschapsverlof)	7,1%	3,1%	5,5%	4,0%	3,0%

Medewerkersbetrokkenheidsonderzoek

In principe wordt iedere 2 jaar een Medewerkersbetrokkenheidsonderzoek uitgevoerd. Het laatste onderzoek is najaar 2014 uitgevoerd, het volgende onderzoek is in verband met een aantal andere prioriteiten en dan met name gegeven de noodzaak te focussen op de nieuwe strategie, uitgesteld naar de eerste helft 2017. Uit het onderzoek najaar 2014 kwamen 'Commitment' en 'Core Values' als positief naar voren en kwamen 'Leiderschap' en 'mijn MT lid' als uitdagingen naar voren.

Organisatie ontwikkeling

Het WNF streeft ernaar de talenten van medewerkers optimaal te benutten en medewerkers de gelegenheid te geven zich te ontwikkelen gegeven hun functie. Leidinggevend en individuele medewerkers voeren jaarlijks een beoordelingsgesprek en functioneringsgesprek en zo nodig tussentijdse gesprekken en ook daar komt ontwikkeling aan de orde.

Salarisontwikkeling

De salarissen zijn per 1 juli 2015 geïndexeerd met 1% en per 1 juli 2016 met 1,5%. Een besluit tot jaarlijkse indexatie wordt genomen op basis van een extern indexcijfer waarbij het WNF kan besluiten tot loonmatiging en derhalve tot niet-indexeren.

Ondernemingsraad

Binnen het Wereld Natuur Fonds is een ondernemingsraad ingesteld waarvan de samenstelling een goede afspiegeling is van het medewerkersbestand. Iedere zes weken vindt overleg plaats met de algemeen directeur.

Vertrouwenspersoon

In het afgelopen boekjaar is geen beroep gedaan op onze interne vertrouwenspersoon (in boekjaar 2014/2015 is één keer een beroep gedaan op de interne vertrouwenspersoon). Onze externe vertrouwenspersoon is, net als in boekjaar 2014/2015, afgelopen boekjaar niet geconsulteerd.

Directie

Het Wereld Natuur Fonds heeft één algemeen directeur. De heer J.A. (Johan) van de Gronden was algemeen directeur van 1 juli 2006 tot 1 juli 2016. Sinds 1 juli 2016 is mevrouw K.D. (Kirsten) Schuijt algemeen directeur.

De taken en bevoegdheden van de directeur zijn vastgelegd in de statuten en het bestuursreglement (onderdeel van het huishoudelijk reglement). De directeur wordt in de uitvoering van zijn/haar functie ondersteund door het Management Team, te weten de afdelingshoofden.

Benoeming

De directeur wordt benoemd door de Raad van Toezicht. De directeur van het Wereld Natuur Fonds is benoemd voor onbepaalde tijd.

Beloning

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt het Wereld Natuur Fonds de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van op de functie toegesneden criteria zoals omvang van de organisatie, complexiteit van de organisatie, organisatorische context en directie-model een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij het Wereld Natuur Fonds vond voor het laatst in december 2015 plaats door de Raad van Toezicht op basis van advies van Hay Group Nederland. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 510 punten met een maximaal jaarinkomen van €140.046 (1 FTE/12 maanden). Het voor de toetsing, aan het geldende maximum, relevante werkelijke jaarinkomen van de directie bedroeg (over de periode van 1 juli 2015 tot en met 30 juni 2016) voor de heer J.A. van de Gronden €140.046. Het daadwerkelijk jaarinkomen bleef binnen dit geldende maximum. Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen en de pensioencompensatie bleven met €173.562 binnen het in de regeling opgenomen maximum bedrag van €178.000 per jaar. De belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten.

Functioneren

Eenmaal per jaar beoordeelt de voorzitter van de Raad van Toezicht het functioneren van de algemeen directeur. De voorzitter licht de beoordeling toe in een persoonlijk gesprek en legt de beoordeling vast in een schriftelijk beoordelingsformulier.

Nevenfuncties

Per 30 juni 2016 bekleedde de heer Van de Gronden de volgende nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Stichting IDH (Initiatief Duurzame Handel)
- Lid Raad van Advies Aishan Foundation
- Lid Raad van Toezicht Organisatie Oude Muziek, Utrecht

Mevrouw Schuijt bekleedt de volgende nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Stichting Wildlife Justice Commission
- Lid Raad van Bestuur Van Tienhoven Stichting tot Internationale Natuurbescherming

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt integraal toezicht op het beleid van de directie en de algemene gang van zaken in de organisatie. De Raad van Toezicht staat de directie met – gevraagd en ongevraagd – advies terzijde. De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn vastgelegd in de statuten en het reglement Raad van Toezicht (onderdeel van het huishoudelijk reglement).

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat in totaal uit 10 leden. Per 30 juni 2016 wordt de Raad van Toezicht gevormd door de dames Moerel, Fogelberg, Koopmans en Vet en de heren Van Keulen, Nühn, Reibestein, Noudari, Olff en Gunning.

Ieder lid van de Raad van Toezicht heeft een bepaalde portefeuille, waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd: Algemene Zaken, Natuurbescherming, Marketing & Communicatie en Financiën & Bedrijfsondersteuning.

Mevrouw Moerel is Voorzitter van de Raad van Toezicht en tevens houder van de portefeuille Algemene Zaken. De heer Reibestein is Vice Voorzitter en tevens lid van het portefeuillehoudersoverleg Marketing & Communicatie. Mevrouw Fogelberg en mevrouw Vet en de heer Olff zijn lid van het portefeuillehoudersoverleg Natuurbescherming. Mevrouw Koopmans en de heren Reibestein en Nühn zijn lid van het portefeuillehoudersoverleg Marketing & Communicatie. De heren Van Keulen, Noudari en Gunning zijn lid van het portefeuillehoudersoverleg Financiën en Bedrijfsondersteuning oftewel de Audit Commissie.

Benoeming

Nieuwe leden worden benoemd door de Raad van Toezicht. Leden van de Raad van Toezicht worden conform de Statuten en het Reglement CBF-Keur benoemd voor een periode van 5 jaar en kunnen eenmaal worden herbenoemd.

Beloning

Leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. Onkosten mogen worden gedeclareerd op basis van werkelijk gemaakte kosten.

Functioneren

De Raad van Toezicht evalueert één keer per jaar zijn eigen functioneren. Teneinde de kwaliteit en een evenwichtige samenstelling van de Raad te waarborgen heeft de Raad een profielschets opgesteld. De profielschets stelt specifieke eisen aan de ervaring en expertise van individuele leden alsmede aan de gezamenlijke Raad en de Voorzitter.

Hoofdfunctie en nevenfuncties Raad van Toezicht

Naam:	E.M.L. Moerel
Functie:	Voorzitter
Portefeuille:	Algemene zaken
Aftredend per:	3 oktober 2017
Herbenoembaar:	Nee
Hoofdfunctie:	Senior of Counsel Morrison & Foerster (Berlijn)
Nevenfuncties:	• Professor Global ICT Law Universiteit Tilburg • Lid Cyber Security Raad • Arbiter Stichting Geschillenoplossing Automatisering • Arbiter en mediator World Intellectual Property Organization (WIPO) • Lid Raad van Toezicht Mauritshuis Museum • Lid Raad van Bestuur Vereniging Rembrandt • Lid Raad van Bestuur Stichting Amfortas • Lid Raad van Toezicht WWF International

Naam:	R.W.P. Reibestein
Functie:	Vice Voorzitter
Portefeuille:	Marketing & Communicatie
Aftredend per:	6 juni 2021
Herbenoembaar:	Nee
Nevenfuncties:	• Lid Raad van Commissarissen ING N.V. • Lid Raad van Commissarissen IMC B.V. • Lid European Council on Foreign Relations, Londen • Voorzitter Curatorium TeldersStichting • Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Springtij Festival Terschelling

Naam:	T.C. Fogelberg
Functie:	Lid
Portefeuille:	Natuurbescherming
Aftredend per:	3 oktober 2017
Herbenoembaar:	Nee
Hoofd functie:	Deputy Chief Executive The Global Reporting Initiative
Nevenfuncties:	• Voorzitter Expert panel Transparency Benchmark van het Ministerie van Economische Zaken • Lid Raad van Toezicht SEED International • Co-voorzitter Raad van Bestuur Questionmark Foundation • Lid Raad van Bestuur International Centre for Integrated Mountain Development (Kathmandu)
Naam:	S. van Keulen
Functie:	Voorzitter Audit Commissie
Portefeuille:	Financiën & Bedrijfs ondersteuning
Aftredend per:	15 september 2018
Herbenoembaar:	Nee
Nevenfuncties:	• Lid Raad van Commissarissen Heijmans N.V. • Lid Raad van Toezicht en adviseur Stichting PharmAccess International • Lid Raad van Toezicht Stichting Natuur en Milieu • Lid Raad van Bestuur Stichting Administratiekantoor Preferente Aandelen Randstad Holding
Naam:	A. Nühn
Functie:	Lid
Portefeuille:	Marketing & Communicatie
Aftredend per:	15 december 2018
Herbenoembaar:	Nee
Nevenfuncties:	• Lid Raad van Commissarissen Cloetta AB (Zweden) • President-commissaris Sligro Food Group N.V. • Lid Raad van Commissarissen Anglovaal Industries Ltd. (Zuid-Afrika) • Voorzitter Raad van Commissarissen Plukon Food Group B.V. • Vice voorzitter Raad van Toezicht Kuoni AG (Zwitserland) • Lid Raad van Toezicht CBR • Lid Raad van Commissarissen HG International N.V. • Voorzitter Raad van Commissarissen Takeaway.com N.V.

Naam: D. Koopmans
Functie: Lid
Portefeuille: Marketing & Communicatie
Aftredend per: 17 september 2019
Herbenoembaar: Ja
Nevenfuncties:

- Non-executive Director Sanoma Oyj (Finland)
- Lid Raad van Commissarissen Laurin Maritime AB
- Lid Raad van Commissarissen Wenk AG
- Lid Adviesraad Dilab
- Lid Adviesraad Midata.coop
- Lid Raad van Bestuur WPO Zürich

Naam: A. Noudari
Functie: Lid Audit Commissie
Portefeuille: Financiën & Bedrijfsondersteuning
Aftredend per: 17 september 2019
Herbenoembaar: Ja
Hoofdfunctie: Partner, Parcom Capital Management B.V.
Nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen STAR OGP Holding B.V.
- Lid Raad van Bestuur Stichting De Sportbank
- Lid Raad van Commissarissen Parstream Holding B.V.
- Lid Raad van Bestuur Parcom Tennessee Holding B.V.
- Lid Raad van Commissarissen Flexbuild Holding B.V.
- Lid Raad van Advies Royal Ten Cate PF/ USA

Naam: H. Olf
Functie: Lid
Portefeuille: Natuurbescherming
Aftredend per: 9 december 2019
Herbenoembaar: Ja
Hoofdfunctie: Hoogleraar Community & Conservation Ecology, Rijksuniversiteit Groningen
Nevenfuncties:

- Lid Natural Environment Panel van de National Trust (UK)
- Lid Raad van Beheer Kroondomein Het Loo
- Adviseur Raad voor de Leefomgeving (RLi)
- Lid Dagelijks Bestuur Netherlands Ecological Research Network (NERN)
- Lid Wetenschappelijke Adviesraad van het National Parc du Banc d'Arguin, Mauretanië
- Lid Wetenschappelijke Adviesraad van het NIOZ Royal Netherlands Institute for Sea Research
- Lid Raad van Toezicht Ark Natuurontwikkeling

Naam: L.W. Gunning
Functie: Lid Audit Commissie
Portefeuille: Financiën & Bedrijfsondersteuning
Aftredend per: 15 februari 2021
Herbenoembaar: Ja
Hoofdfuncties:

- CEO TNT Express (tot 30 september 2016)
- CEO Leaseplan Corporation N.V.

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Stichting Nexus Instituut
- Lid Raad van Toezicht Vereniging Trustfonds Erasmus Universiteit Rotterdam
- Lid Raad van Toezicht Stichting dance4life (tot 31 oktober 2016)
- Lid Raad van Commissarissen Koninklijke Friesland Campina N.V.

Naam: L.E.M. Vet
Functie: Lid
Portefeuille: Natuurbescherming
Aftredend per: 15 februari 2021
Herbenoembaar: Ja
Hoofdfunctie: Directeur Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)
Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Stichting Commonland
- Lid Denktank Landbouw in Verbinding
- Voorzitter Wetenschappelijk Programma Indonesië-Nederland
- Voorzitter jury Dr. A.H. Heineken Prijs voor Milieuwetenschappen
- Lid Raad van Bestuur Circle Economy
- Lid Selectiecomité De Jonge Akademie (KNAW)
- Lid Ronde Tafel Worldconnectors
- Lid Raad van Advies Stichting Centrum voor Landbouw en Milieu
- Lid Raad van Advies Netherlands Circular Hotspot Campaign
- Lid Stuurgroep European Academies Science Advisory Council
- Lid Raad van Toezicht BE-Basic Consortium
- Lid Raad van Toezicht Stichting Smart Circles
- Lid Raad van Advies KeyGene B.V.
- Lid Raad van Advies Raad voor Aard- en Levenswetenschappen
- Voorzitter Dagelijks Bestuur Netherlands Ecological Research Network (NERN)
- Gekozen lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
- Lid Raad van Advies Biologie Instituut Universiteit van Leiden
- Gekozen lid van de Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen
- Gekozen lid Teylers Tweede Genootschap, Teylers Museum Haarlem
- Lid Selectiecomité NWO en Europese persoonlijke onderzoeksbeurzen
- Lid Wetenschappelijke Adviesraad Research School Production Ecology & Resource Conservation
- Diverse examencommissies (MSc, PhD, ook internationaal)

Verantwoordingsverklaring

Eén van de eisen die het Centraal Bureau Fondsenwerving stelt aan organisaties die het CBF-keur hebben, is dat directie en Raad van Toezicht een gezamenlijke verantwoordingsverklaring opnemen in het jaarverslag. In de verantwoordingsverklaring onderschrijft het gezamenlijke bestuur dat:

- de functie toezicht houden duidelijk is gescheiden van de functie besturen dan wel uitvoeren;
- de organisatie haar middelen optimaal besteedt zodat effectief en efficiënt gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling;
- de organisatie streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

Het Wereld Natuur Fonds onderschrijft deze principes en geeft daar invulling aan.

Besturen en toezicht houden

De Raad van Toezicht houdt integraal toezicht op het beleid van de directie en de algemene gang van zaken in de organisatie en adviseert, gevraagd en ongevraagd, de directie. De Raad van Toezicht stelt de strategie, het jaarplan, de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag vast.

De taken en bevoegdheden van de directeur, Raad van Toezicht en de Audit Commissie zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement.

Belangenverstrengeling

De directie en de Raad van Toezicht waken voor een verstrengeling van belangen tussen het Wereld Natuur Fonds en zijn medewerkers, directie en leden van de Raad van Toezicht. Zowel de directeur als ieder lid van de Raad van Toezicht legt daarom jaarlijks een schriftelijke verklaring af aan de Raad van Toezicht waaruit blijkt of sprake is van een verstrengeling van belangen. De directie en alle leden van de Raad van Toezicht doen jaarlijks schriftelijk opgave van hun hoofdfunctie en van hun nevenfuncties aan de voorzitter van de Raad van Toezicht. De algemeen directeur dient vooraf toestemming te verkrijgen van de Raad van Toezicht voor het aanvaarden van een nevenfunctie.

De medewerkers doen jaarlijks een opgave van hun nevenfuncties. De medewerkers dienen vooraf toestemming te verkrijgen van het Afdelingshoofd Financiën & Bedrijfsvoering (de CFO) voor het aanvaarden van een nevenfunctie.

Op grond van de opgaven door medewerkers, directie en Raad van Toezicht wordt jaarlijks opnieuw getoetst of geen sprake is van verstrengeling van belangen en worden eventuele verbonden partijen geïdentificeerd.

Optimalisatie effectiviteit en efficiency bestedingen

De directeur stelt periodiek een meerjaren-strategisch plan op. Dit verslagjaar is het laatste jaar van een driejarige strategieperiode en inmiddels is een vierjarige strategieperiode van start gegaan op basis van een nieuwe strategie. Op basis van het strategisch plan stelt de directeur vervolgens jaarlijks een jaarplan en begroting op. Zowel het strategisch plan, als

het jaarplan en begroting worden door de Raad van Toezicht goedgekeurd. Plan en begroting hebben betrekking op de gehele organisatie. Over de realisatie van inkomsten en bestedingen wordt maandelijks aan de directeur gerapporteerd. Waar nodig worden beleid of uitvoering aangepast. Formele rapportage aan de Raad van Toezicht vindt tweemaal per jaar plaats.

De externe accountant toetst jaarlijks de opzet, bestaan en de werking van de administratieve organisatie en daarin opgenomen maatregelen van interne controle/beheersing. Ook over het afgelopen verslagjaar heeft de accountant geconcludeerd dat de administratieve organisatie en interne controle van het Wereld Natuur Fonds goed is verankerd in de interne beheersing en bedrijfsvoering.

Teneinde inzicht te verkrijgen in de resultaten van natuurbescherming worden deze bestedingen aan de doelstelling zowel inhoudelijk als financieel systematisch gevolgd en gerapporteerd. Bevindingen van de evaluaties worden vastgelegd en dienen als input voor te vervolgen of nieuw op te starten projecten.

Optimalisatie omgang met belanghebbenden

Het Wereld Natuur Fonds bouwt aan een toekomst waarin de mens leeft in harmonie met de natuur. In het bouwen aan deze doelstelling ziet het Wereld Natuur Fonds zich gesteund door 760.000 donateurs. Hiermee is het Wereld Natuur Fonds een brede maatschappelijke organisatie. Het Wereld Natuur Fonds ziet het dan ook als zijn plicht om de communicatie met al zijn belanghebbenden zo transparant mogelijk vorm te geven. Onder belanghebbenden verstaat het Wereld Natuur Fonds niet alleen donateurs maar ook internationale project partners, het WWF netwerk, bedrijvenpartners, de Nationale Postcode Loterij en de overheid, het Nederlands publiek, de politiek en zijn werknemers.

Om de tevredenheid van de diverse doelgroepen te meten gebruikt het Wereld Natuur Fonds diverse instrumenten. Periodiek voert het Wereld Natuur Fonds een tevredenheidsonderzoek uit onder zijn donateurs, webbezoekers en medewerkers. Zowel voor donateurs als partnerorganisaties hanteert het Wereld Natuur Fonds een formele klachtenregeling. Wij houden ons hierbij aan de eisen die het CBF stelt aan de administratie en afhandeling van klachten. Het percentage klachten ten opzichte van het totaal aantal contacten is dit jaar afgenomen.

Teneinde de omgang met belanghebbenden te optimaliseren maakt het Wereld Natuur Fonds gebruik van alle moderne communicatiemiddelen. Televisie, radio, gedrukte media, de donateurs-magazines Panda, Posterzine, Tam Tam en PipaPanda, website, email, internet, social media en persberichten. Het Wereld Natuur Fonds informeert en betreft het Nederlandse publiek op formele en informele wijze over en bij ons werk, variërend van een ludieke post over een dier op Facebook tot meer formele rapportages als jaarverslag en jaarrekening.

Overleg en besluitvorming

De Raad van Toezicht vergadert vier maal per jaar. In boekjaar 2015/2016 is veel tijd en aandacht aan de totstandkoming van de strategie voor de boekjaren 2016/2017 tot en met 2019/2020 besteed. Twee reguliere vergaderingen werden voorafgegaan door de presentatie en bespreking van een natuurbeschermingsonderwerp. In dit kader heeft de Raad van Toezicht het afgelopen jaar de onderwerpen Shared Resources, Joint Solutions en het WNF programma in Cuba besproken.

Twee weken voor de plenaire Raad van Toezicht vergadering vindt een portefeuilleoverleg

plaats tussen de betreffende leden van de Raad van Toezicht en het overeenkomstig verantwoordelijke lid van het Management Team. In deze vergaderingen worden de rapportages van de diverse afdelingen meer in detail besproken en worden de agendapunten voor de Raad van Toezicht voorbereid.

Eenmaal per jaar bespreekt de Raad van Toezicht uitgebreid de strategie van het Wereld Natuur Fonds. Eenmaal per twee jaar bezoekt de Raad van Toezicht een aantal internationale natuurbeschermingsprojecten. De komende tweejaarlijkse reis zal in het voorjaar 2017 plaatsvinden en heeft Gabon als bestemming.

De voorzitter van de Raad van Toezicht overlegt minimaal eenmaal per jaar met de OR.

Terugblik op de vergaderingen in het jaar 2015/2016

In de vergadering van 27 oktober 2015 wordt de benoeming van mevrouw Moerel als voorzitter van de Raad van Toezicht, welke tijdens een buitengewone vergadering op 3 juli 2015 heeft plaatsgevonden, bekrachtigd. Mevrouw Moerel had reeds sinds 3 oktober 2007 zitting in de Raad van Toezicht als lid. Tevens wordt stilgestaan bij de voortgang van het strategieproces van WNF en de grote Aarde op 1 campagne. Het jaarlijkse Biodiversiteits- en Footprint & Markets rapport over boekjaar 2014/2015 wordt besproken en goedgekeurd.

In de vergadering van 15 december 2015 bespreekt de Raad het accountantsverslag en de Management Letter van boekjaar 2014/2015 in bijzijn van de externe accountant. De Raad van Toezicht keurt het door de directie opgestelde jaarverslag en de jaarrekening 2014/2015 goed en verleent de directie décharge. De jaarrekening is gecontroleerd door Ernst & Young Accountants LLP en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De Raad ontvangt een presentatie over het Cuba programma. Tevens wordt het financieringsverzoek van WWF International om de transitiekosten van de Internationale WWF organisatie voor te financieren besproken. De Raad stemt in met het verzoek. Per deze vergadering is de heer Kropff afgetreden als lid van de Raad van Toezicht. De Raad stemt in met de benoeming van mevrouw Vet als lid met als portefeuille Natuurbescherming per 15 februari 2016.

Op 15 februari vindt er een extra vergadering van de Raad van Toezicht plaats welke geheel aan de afronding van de strategie gewijd is.

In de vergadering van 19 april 2016 wordt de strategie 2016-2020 door de Raad goedgekeurd.

De benoeming van de heer Gunning als lid van de Raad van Toezicht met portefeuille Financiën en Bedrijfsvoering per 15 februari 2016 wordt bekrachtigd.

In de vergadering van 28 juni 2016 komen het jaarplan en budget voor boekjaar 2016/2017 aan de orde. WNF wil in dit jaar een start maken met een meer open en op participatie van de achterban gerichte benadering en hiermee inspelen op de veranderende marktcontext en de relevantie van natuur, natuurbescherming en WNF vergroten. De Raad van Toezicht keurt het jaarplan en budget goed. De veldreis voor maart 2017 wordt besproken en als bestemming wordt Gabon gekozen. Tijdens de vergadering wordt stilgestaan bij het vertrek van directeur Johan van de Gronden na 10 jaar in dienstverband. De heer Van de Gronden wordt opgevolgd door mevrouw Kirsten Schuijt die tot en met 30 juni 2016 de functie van Chief Conservation Officer binnen WNF vervulde.

Bedrijfsvoering

Het Wereld Natuur Fonds blijft werken aan de verduurzaming van zijn eigen bedrijfsvoering. Daarmee wil het WNF naast het natuurbeschermingswerk dat wereldwijd wordt verricht ook in Nederland een bijdrage leveren aan verdere verduurzaming.

Energie

De 300 zonnepanelen op het dak van ons gebouw hebben het afgelopen boekjaar ruim 34.000 kw/u opgewekt, dit is 14% van ons totale energieverbruik. De overige 86% van ons stroomverbruik nemen we af via het publieke net en is volledig opgewekt door middel van Hollandse windmolens. Naarmate de zonnepanelen ouder worden, wordt het rendement telkens lager. Dit is terug te zien in het toenemende stroomverbruik. Ons gasverbruik, noodzakelijk voor een 4-tal HR ketels in ons pand, compenseren we volledig door middel van Gold Standard certificaten.

Onderzoek optimalisatie energieverbruik

In samenwerking met de Hogeschool Utrecht heeft een projectgroep van studenten een adviesrapportage opgesteld gericht op optimalisatie van het energieverbruik in het gebouw. Eén van de adviezen die wij hieruit hebben overgenomen is het aanbrengen van extra isolatie om bepaalde elementen van onze warmte-installatie.

Met deze extra isolatie hebben we een potentieel om 30% van ons gasverbruik te verminderen door het minimaliseren van het verlies van restwarmte. Door ons kantoor als ‘studieobject’ aan te bieden geven we studenten de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en kennis op te doen over duurzaam bouwen.

Vliegverkeer

Dit boekjaar hebben we nog actiever gestuurd op het minimaliseren van onze vliegreizen. En met resultaat; dit jaar hebben we met onze vliegreizen 16% minder CO₂ uitgestoten dan het door onszelf opgelegde quotum. De komende jaren wordt dit quotum jaarlijks verder aangescherpt zodat we kritisch blijven afwegen of vliegreizen noodzakelijk zijn. De uitstoot van zowel CO₂- als andere schadelijke gassen van onze gemaakte vliegreizen wordt volledig gecompenseerd door middel van Gold Standard certificaten.

Papier

Zowel het papierverbruik (minus 4%) als ons papierafval (minus 3%) per fte is dit jaar licht gedaald, een goede stap in een zo laag mogelijk papierverbruik. Al het papier dat wij nog wel gebruiken heeft het FSC-keurmerk. Door verdere digitalisering proberen we ons verbruik steeds verder terug te brengen.

Catering

In ons bedrijfsrestaurant werken we samen met Amerpoort om jongeren met een achterstand tot de arbeidsmarkt een arbeidsplaats aan te bieden om werkervaring op te doen. Met deze plek kunnen jongeren zich ontwikkelen in het cateringvak. Dit doen we ook door regelmatig stagiaires de kans te bieden bij het WNF te leren in het restaurant.

2

Financieel beleid

Algemeen

Continuïteitsreserve

Het Wereld Natuur Fonds streeft ernaar de gerealiseerde inkomsten zo snel mogelijk te besteden aan de doelstelling. Daarom is er continu aandacht voor het beperken van het vermogen. Conform de richtlijn 'Financieel Beheer Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland mag de continuïteitsreserve niet meer bedragen dan anderhalf maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Uiteraard dient het voortbestaan van de organisatie wel te worden gewaarborgd. Het Wereld Natuur Fonds stelt zich ten doel om het totaal vrij besteedbaar vermogen, de zogenaamde continuïteitsreserve, niet hoger te laten uitkomen dan eenmaal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie en daarmee heeft het Wereld Natuur Fonds een strakkere norm dan de richtlijn. Gegeven de toegenomen financiële risico's en de noodzaak het voortbestaan van de organisatie te waarborgen, heeft het Wereld Natuur Fonds tevens een norm gesteld voor de wenselijk geachte minimale omvang van de continuïteitsreserve. Deze norm is gesteld op een half maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

Bestemmingsreserve

Naast de continuïteitsreserve houdt het Wereld Natuur Fonds een bestemmingsreserve aan, de zogenaamde bestemmingsreserve activa. De bestemmingsreserve activa wordt aangehouden ter financiering van de (im)materiële vaste activa die met eigen vermogen zijn gefinancierd.

Management Informatie

Ten behoeve van de beleidsvorming, planning en aansturing van de organisatie stelt het Wereld Natuur Fonds jaarlijks een jaarplan en begroting op. Het jaarplan en de begroting hebben betrekking op de gehele organisatie en bevatten plannen voor de afdelingen gericht op Natuurbescherming, Marketing & Communicatie en Financiën & Bedrijfsondersteuning. Zowel het jaarplan als de begroting worden door de Raad van Toezicht goedgekeurd. Om gedurende het jaar de baten en lasten (bestedingen van middelen) te sturen en te bewaken stellen we maandelijks een financiële managementrapportage op. Daarnaast stellen alle budgethouders elk halfjaar een uitgebreide inhoudelijke rapportage op. Hierin geven zij een overzicht van de uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten. Zowel de maandrapportages als de halfjaarrapportages worden besproken met het Management Team en waar nodig wordt beleid of uitvoering aangepast. De formele rapportage aan de Raad van Toezicht vindt tweemaal per jaar plaats.

Na afloop van het boekjaar verantwoordt het Wereld Natuur Fonds de behaalde inhoudelijke en financiële resultaten in het externe jaarverslag.

Risicomanagement

Feitelijk gaat risicomanagement over kansen én risico's: het niet identificeren en het niet benutten van kansen zijn de belangrijkste risico's voor een organisatie. Risicomanagement gaat niet over het vermijden van risico's, maar over het herkennen en vervolgens mitigeren

of accepteren van deze risico's. Zorgvuldigheid en betrouwbaarheid vormen de basis voor de bedrijfsvoering, inrichting van alle processen en uitvoering van alle activiteiten. Het Wereld Natuur Fonds hecht groot belang aan 'good governance' (goed bestuur). Daarbij is het Wereld Natuur Fonds richting al zijn stakeholders, ook binnen de internationale WWF-organisatie, verplicht hoge eisen te stellen aan de bedrijfsvoering. Het Wereld Natuur Fonds doet er alles aan reputatieschade en financiële schade (verliezen) te voorkomen, dergelijke schade kan en wil het Wereld Natuur Fonds zich niet veroorloven. Risicomanagement zijn daarom belangrijke onderdelen van de bedrijfsvoering.

Voor elke organisatie, en dus ook voor het Wereld Natuur Fonds, geldt dat sprake is van risico's 'van buiten' en aan de uitvoering van de activiteiten verbonden risico's. Voor het Wereld Natuur Fonds betreft het risico's verbonden (1) aan zijn eigen activiteiten, (2) aan de wereldwijde activiteiten van de internationale WWF-organisatie (te weten WWF International en alle daaraan verbonden WWF-organisaties waaronder het Wereld Natuur Fonds), (3) aan de door derden – buiten de internationale WWF-organisatie – uitgevoerde activiteiten waarbij sprake is van financiering door het Wereld Natuur Fonds en tot slot betreft het risico's verbonden (4) aan 'de buitenwereld'.

Het risicomanagement speelt zich af op strategisch -, tactisch - en operationeel niveau. Op strategisch niveau en tactisch niveau is een proces vastgesteld. Onderdeel van dit proces zijn halfjaarlijkse overleggen binnen het Management Team en tussen Raad van Toezicht en Management Team waarbij de onderkende risico's worden getoetst, geactualiseerd en geprioriteerd (op basis van een kans- en impactscore). Het Management Team ziet toe op de implementatie van benodigde maatregelen ter mitigering van de risico's. Gedurende het verslagjaar is gestart met de opzet van een halfjaarlijkse rapportage over risico's, maatregelen en key risk indicators. Deze rapportage is enerzijds een verantwoording aan de Raad van Toezicht over de uitvoering van het risicomanagement en anderzijds een adequate basis voor de voor risicomanagement benodigde aandacht. Op operationeel niveau zijn additionele maatregelen geïmplementeerd en is met name – organisatiebreed – aandacht besteed aan discussie over nut en noodzaak van risicomanagement. Risico- en procesbeschrijvingen hebben continu de aandacht en worden geactualiseerd en aangepast wanneer nodig.

De voor het Wereld Natuur Fonds – gegeven de kans- en impactscore – belangrijkste risico's staan hieronder benoemd. Later wordt, in deze paragraaf, aangegeven welke algemene beheersmaatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze risico's zich daadwerkelijk voordoen.

1. Het Wereld Natuur Fonds opereert in een wereldwijd netwerk van zelfstandige organisaties. Ergens binnen dit netwerk zou door inadequate governance of door een inadequate administratieve organisatie fraude gepleegd kunnen worden.
2. Vanwege de complexiteit van de internationale WWF-organisatie is continue alertheid noodzakelijk op de balans tussen overheadkosten en doelbestedingen.
3. Door culturele - en economische verschillen vraagt het veel aandacht om binnen de wereldwijde WWF-organisatie uniforme standpunten te formuleren over complexe vraagstukken zoals jacht. Het risico is dat we het niet scherp genoeg formuleren en dat ons genuanceerde standpunt niet goed overkomt bij het publiek.
4. Binnen de internationale WWF-organisatie spelen belangrijke ontwikkelingen: (1) globalisering van het netwerk, (2) groei van de baten te besteden aan doelstellingen van andere WWF-organisaties en (3) de Noord-Zuid dynamiek die tot verschuiving van de macht leidt. Dit betekent dat het Wereld Natuur Fonds een andere positie en rol binnen de internationale WWF-organisatie krijgt. Tot op heden heeft het Wereld Natuur Fonds – gegeven de statuten van WWF International – een positie in de Board of Trustees en het Network Executive Team van WWF International (de voorzitter Raad van Toezicht, respectievelijk de algemeen directeur).

5. Het risico bestaat dat de gestelde doelen niet worden gehaald. Als dat zou gebeuren, worden de geformuleerde doelen niet gerealiseerd en komt de geloofwaardigheid van het Wereld Natuur Fonds ter discussie te staan.
6. De baten uit eigen fondsenwerving (contributies individuele donateurs, giften, donateursacties, nalatenschappen) kunnen afnemen op het moment dat, door negatieve publiciteit of incidenten wantrouwen ontstaat bij het Nederlandse publiek.
7. De Nationale Postcode Loterij schenkt het Wereld Natuur Fonds jaarlijks en sinds 1993 een ongeormerkte bijdrage uit de bate inleggelden. Daarnaast heeft de Nationale Postcode Loterij het Wereld Natuur Fonds de afgelopen jaren een aantal geormerkte projectbijdragen geschonken. Met name het wegvallen van de ongeormerkte bijdrage door wijziging van de kansspelwetgeving en/of sterke afname van de bate uit inleggelden door de Nationale Postcode Loterij is als belangrijk risico voor het Wereld Natuur Fonds geïdentificeerd.

Het Wereld Natuur Fonds ziet om zich heen het speelveld continu en steeds sneller veranderen. Die veranderingen hebben invloed op de missie, de businesskant van de organisatie en de organisatie zelf. In december 2015 is door Raad van Toezicht en Management Team een nieuwe meerjarenstrategie neergelegd, waarbij issue- en risicomangement meegenomen zijn. In de, inmiddels van toepassing zijnde, strategie voor de periode 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2020 is vastgelegd hoe het Wereld Natuur Fonds op deze veranderingen en daaraan verbonden risico's gaat inspelen:

1. de missie: we geven veerkracht en herstel een meer centrale plek in ons werk, zonder de aandacht voor sterk bedreigde soorten te verwaarlozen. We zoeken de komende jaren naar een andere balans in de natuurbeschermingsportefeuille, die meer recht doet aan de internationale verhoudingen, minder eenzijdig is ingericht op behoud, toegevoegde waarde realiseert dicht bij de achterban, en structureel het ecologisch evenwicht adresseert in eigen samenleving.
2. de businesskant van de organisatie: we willen het klassieke charitasmodel vernieuwen, om publiek, bedrijven, overheden en ander ngo's meer bij ons werk te betrekken. Dit heeft alles te maken met de wens om donateurs en sympathisanten als actieve deelnemers te benaderen bij het tot stand brengen van oplossingen, in plaats van als betrekkelijk passieve donateurs die óns in staat stellen oplossingen te realiseren.
3. de organisatie zelf: waarin we fors meer impact willen realiseren en onze leidende rol in het groene domein willen claimen.

Belangrijk is welke beheersmaatregelen het Wereld Natuur Fonds heeft genomen en neemt om kansen optimaal te benutten en risico's te mitigeren of accepteren. Het Wereld Natuur Fonds streeft naar mitigatie van risico's in de wetenschap dat het uitsluiten van risico's onmogelijk is. Bij de discussie over beheersmaatregelen wordt – mede in relatie tot kans en impact van een risico – steeds een kosten-/baten analyse gemaakt. De uitkomsten van deze analyse bepalen de omvang en aard van de beheersmaatregelen. Hierbij is ook nagegaan wat de verschillende stakeholders van het Wereld Natuur Fonds verwachten.

De belangrijkste, algemene beheersmaatregelen zijn:

- een administratieve organisatie inclusief daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing die qua opzet aan de daaraan te stellen eisen voldoet waarbij geldt dat – gegeven de omvang en aard van de activiteiten – sprake is van hoge daaraan gestelde eisen. Hieronder verstaan wij ook continue monitoring of de kritische bedrijfsprocessen effectief en efficiënt zijn en of de ondersteunende systemen adequaat zijn. Denk in deze ook aan continue aandacht voor het voldoen aan wet- en regelgeving, het voldoen aan in het kader van de CBF-erkenning gestelde eisen, de betrouwbaarheid van de beveiliging van onze ICT-systemen (mede in relatie tot bijvoorbeeld Wet bescherming persoonsgegevens en het Datalekken Protocol van het Wereld Natuur Fonds).

- nauwe samenwerking met WWF International en andere WWF-organisaties wereldwijd op het gebied van beleid, interne controle, administratieve organisatie en dergelijke. De individuele WWF-organisaties zijn in hoge mate zelfstandig, maar conformeren zich aan door WWF International vastgestelde richtlijnen en uitgangspunten waaronder t.a.v. good governance. Zo heeft het Wereld Natuur Fonds zijn beleggingsbeleid vastgesteld mede op basis van daarover door WWF International vastgestelde richtlijnen waarbij geldt dat het Wereld Natuur Fonds – gegeven zijn eigen activiteiten – tot een beleggingsbeleid is gekomen dat bij het Wereld Natuur Fonds past, de richtlijnen van WWF International volgt en daar bovenop een aantal aanvullende uitgangspunten en bijvoorbeeld uitsluitingscriteria heeft vastgesteld;
- aandacht voor wetenschappelijke onderbouwing van publicaties van het Wereld Natuur Fonds;
- aandacht bij toetsing van financieringsaanvragen door WWF-organisaties en organisaties buiten het internationale WWF-netwerk voor wetenschappelijke onderbouwing van nut en noodzaak van de activiteit;
- juridische toetsing van plannen gericht op het voldoen aan wet- en regelgeving;
- toetsing van plannen vanuit verschillende functies/ disciplines (natuurbescherming, financiën, juridische zaken) op mogelijke risico's gericht op weloverwogen besluitvorming over de noodzakelijke acties gericht op beperking van risico's dan wel acceptatie van risico's (risicobereidheid);
- het zetten van verdere stappen gericht op een verbetering van de meting van de met onze activiteiten gerealiseerde impact op de natuur. Dit mede gericht op communicatie hierover naar onze stakeholders;
- aandacht voor externe communicatie over bovenstaande zaken.

De belangrijkste, specifieke beheersmaatregelen zijn:

- aandacht voor de toenemende administratieve lastendruk. Daarbij gaan we enerzijds na waar deze beperkt kan worden en gaan we anderzijds na waar deze uitgebreid moet worden als gevolg van externe vereisten. Het besluit publieke financiering aan te trekken leidt tot een relatief sterke toename van de administratieve lastendruk gegeven de door publieke financiers bij toekenning opgelegde verplichtingen (denk aan tijdschrijven, extra verantwoordingen). Ook de toegenomen – en overigens door het Wereld Natuur Fonds onderschreven – eisen gericht op transparantie over gerealiseerde impact leidt tot een toename van de administratieve lastendruk;
- dialoog met de verschillende stakeholders over de wensen en eisen van de stakeholders. Belangrijkste externe stakeholders zijn het publiek van jong tot oud, de Nationale Postcode Loterij, (potentiële) overige financiers, de overheid en het bedrijfsleven. Uiteraard vindt ook dialoog plaats met de interne stakeholders (Raad van Toezicht, Ondernemingsraad, medewerkers) en met de stakeholders aan de andere kant van de financiering, te weten de ontvangers van financiering door het Wereld Natuur Fonds.

Het Wereld Natuur Fonds betreft in zijn risicomanagement de verwachte impact op het resultaat en/of de financiële positie. Per gesignaleerd risico wordt een schatting gemaakt van kans en impact (van zeer laag tot zeer hoog) om de beheersing te kunnen richten op de risico's waarbij kans x impact de hoogste score geeft. Uiteraard is de impact in euro's hoog in die gevallen dat de impact hoog of zeer hoog wordt geacht. Kwantificering van de impact per risico in euro's wordt niet gedaan omdat de impact in euro's kan variëren tussen vrijwel nihil tot miljoenen euro's verlies. Voor de belangrijkste risico's geldt dat dit financieel met name gevolgen zal hebben voor de baten contributies en giften (dit verslagjaar €23,3 miljoen, respectievelijk €4,4 miljoen) en de reguliere bijdrage van de Nationale Postcode Loterij ad €13,5 miljoen. De impact van een risico ligt derhalve op jaarbasis tussen nihil en deze bedragen, waarbij de impact niet tot een jaar beperkt zal blijven. Daarbij komt dat dit met name ongeoormerkte baten betreft en het wegvallen daarvan extra complexiteit met zich meebrengt. De financiële beheersing is met name

gericht op – naast risicomanagement – budgetbewaking, sturing op fluctuaties in baten en lasten ook t.a.v. de financieringen van programma's en projecten op de lange termijn, sturing op inkomsten en uitgaven (liquiditeiten). Daarbij is sprake van een continuïteitsreserve die van voldoende omvang is een financiële tegenvaller op te kunnen vangen.

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van het Wereld Natuur Fonds legt de nadruk op maatschappelijke verantwoordelijkheid en lange termijn. De selectie van beleggingen is daarom niet alleen gebaseerd op financiële voorwaarden, maar ook op strikte duurzaamheidscriteria.

Door hantering van selectie- en uitsluitingscriteria geeft het Wereld Natuur Fonds vorm aan de continue verduurzaming van de beleggingsportefeuille. Om het beleggingsbeleid zo goed mogelijk aan te laten sluiten met zijn missie en doelstelling hanteert het Wereld Natuur Fonds positieve selectie- en uitsluitingscriteria. De positieve criteria zijn gerelateerd aan het thema natuur & milieu. Voorbeelden van door het Wereld Natuur Fonds gehanteerde positieve criteria zijn bevordering van FSC hout, bevordering van duurzame landbouw, reductie van waterverbruik, reductie van CO₂ uitstoot en gebruik van groene energie. De gehanteerde uitsluitingscriteria volgen de UN Global Compact criteria aangevuld met specifieke uitsluitingscriteria op het gebied van onder andere mijnbouw, fossiele brandstoffen, kernenergie, wapens en pesticiden.

Om de gevoeligheid voor koersfluctuaties te beperken, belegt het Wereld Natuur Fonds maximaal 30% van zijn portfolio in aandelen. De overige middelen worden belegd in obligaties en liquiditeiten. Obligaties waarin het Wereld Natuur Fonds belegt moeten aan kredietwaardigheidsseisen voldoen. Het Wereld Natuur Fonds belegt alleen in obligaties in de hoogste kredietwaardigheidsklassen (AAA - BBB). De beleggingsportefeuille van het Wereld Natuur Fonds heeft een internationaal karakter. Niet alleen vanwege risicospreiding en het verwachte rendement maar ook om duurzaamheidsredenen kijken wij over de landsgrenzen heen. Eventuele valutarisico's worden meegenomen in de algehele risicorendementsafweging.

Het beheer van de beleggingsportefeuille is in handen van een professionele vermogensbeheerder. Screening en selectie van beleggingen alsmede de duurzaamheidsrapportage is mede gebaseerd op screeningsrapporten van een onafhankelijke derde partij. In regelmatig overleg met de vermogensbeheerder wordt het beleggingsbeleid geëvalueerd en worden de beleggingsresultaten besproken.

Hoewel het Wereld Natuur Fonds met zijn beleggingsbeleid nadrukkelijk duurzaam wil beleggen en hiermee duurzaamheid wil stimuleren, zien we ons beleggingsbeleid niet als middel om verdere dialoog met het (internationale) bedrijfsleven aan te gaan.

Met uitzondering van zijn rol als aandeelhouder van het Dutch Greentech Fund en Shift Invest Coöperatie, bezoekt het Wereld Natuur Fonds geen aandeelhoudersvergaderingen. De dialoog voeren we liever via partnerschappen of bijvoorbeeld ronde tafels.

Internationale natuurbeschermingsprojecten

We streven ernaar de prachtige rijkdom aan dier- en plantensoorten op aarde te beschermen en behouden. Dit doen we over de hele wereld door meerjarige natuurbeschermingsprogramma's op te zetten. Van ieder natuurbeschermingsprogramma leggen we onder andere de natuurbeschermingsdoelstellingen en begroting vast in een projectcontract.

Om er voor te zorgen dat we goed inzicht hebben in de resultaten van de natuurbeschermingsprogramma's vragen we alle internationale teams om over zowel de bereikte natuurbeschermingsresultaten als de financiële exploitatie te rapporteren. De inhoudelijke rapportage vindt tweemaal per jaar plaats. De financiële rapportage viermaal per jaar. De rapportages worden besproken met de natuurbeschermers en het Management Team en waar nodig worden beleid of uitvoering aangepast.

Wij evalueren de effectiviteit van natuurbeschermingsprojecten en programma's systematisch. De evaluaties worden vastgelegd en besproken en dienen als input voor te vervolgen of nieuw op te starten projecten.

Partnerschappen met het bedrijfsleven

Bedrijven spelen een sleutelrol bij het vergroenen van de wereldeconomie. Daarom kiest het Wereld Natuur Fonds bewust voor een constructieve dialoog met het bedrijfsleven. Samen met het bedrijfsleven ontwikkelen we oplossingen die concreet bijdragen aan de bescherming en het behoud van de natuur wereldwijd. In strategische overeenkomsten met bedrijven maken we afspraken over de te bereiken winst voor de natuur en leggen we vast hoe die afspraken (door onafhankelijke derden) worden gecontroleerd. We leggen daarbij de nadruk op die ketens waarvan de impact op de natuur het grootst is, zoals energievoorziening, hout, vis, soja en palmolie.

Het Wereld Natuur Fonds gaat voor deze strategische samenwerkingen niet met elk bedrijf in zee, maar kiest partners die in hun branche op het gebied van duurzaamheid aantoonbaar voorloper willen zijn en blijven. Het gaat om partners die in staat zijn om een hele sector in beweging te zetten, of die een duidelijke voorbeeldfunctie hebben. Het Wereld Natuur Fonds zal hierbij altijd een onafhankelijke positie bewaren en een kritische houding aannemen wanneer nodig.

Fundraising Committee

Een speciaal 'Fundraising Committee' adviseert het Major Accounts-team over haar fondsenwervingstrategie en speelt een actieve rol in de implementatie hiervan. Het Fundraising Committee is opgericht om het netwerk van grote donoren te verstevigen en deze specifieke doelgroep beter te bedienen. Het Fundraising Committee wordt gevormd door mevrouw Boogaard en de heren Van Gessel (voorzitter), Thuis en Botman en komt 5 keer per jaar bijeen.

Jaarrekening

Het Wereld Natuur Fonds stelt ieder jaar een jaarrekening op. De jaarrekening wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht. Het verslagjaar loopt van 1 juli tot en met 30 juni.

De jaarrekening is opgesteld conform Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen die door de Raad voor de Jaarverslaggeving is gepubliceerd. In Richtlijn 650 is aansluiting gezocht bij internationale standaarden, algemene richtlijnen en het CBF-Keur (inmiddels de CBF Erkenning). Doel is de transparantie van de verslaggeving van fondsenwervende goede doelen te bevorderen en helder inzicht te geven in de besteding van middelen aan doelstelling, aan werving en aan administratie en beheer. Ook bevordert de toepassing van de richtlijn de onderlinge vergelijkbaarheid van jaarverslagen van fondsenwervende instellingen.

Audit commissie

Conform de eis van het CBF heeft het Wereld Natuur Fonds een Audit Commissie, bestaande uit 3 leden van de Raad van Toezicht. De Audit Commissie houdt, namens de Raad van Toezicht, toezicht op de inrichting en werking van de administratieve organisatie en interne controle, naleving van relevante wet- en regelgeving, de financiële informatieverschaffing en het beleid met betrekking tot vermogensbeheer, fondsenwerving en belastingen. De Audit Commissie vergadert minimaal viermaal per jaar en voert minimaal eenmaal per jaar een gesprek met de externe accountant.

Externe accountant

Gedurende het jaar toetst de externe accountant de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie en daarin opgenomen maatregelen van interne controle/beheersing. Aan het einde van het jaar controleert de externe accountant de jaarrekening. Met ingang van boekjaar 2014/2015 is Ernst & Young Accountants LLP de externe accountant van het Wereld Natuur Fonds.

Verbonden partijen

Een medewerker van het Wereld Natuur Fonds is namens het Wereld Natuur Fonds bestuurslid van FSC Nederland. Het Wereld Natuur Fonds heeft in de periode 2015/2016 het werk van FSC Nederland voor een bedrag van €75.000 ondersteund.

De huidige directeur van het Wereld Natuur Fonds heeft namens het Wereld Natuur Fonds zitting in de Raad van Toezicht van Stichting Wildlife Justice Commission. In 2015/2016 is een bedrag van €625.000 aan Stichting Wildlife Justice Commission betaald.

Een medewerker van het Wereld Natuur Fonds heeft namens het Wereld Natuur Fonds zitting in de Raad van Toezicht van Stichting Water Footprint Network. Het Wereld Natuur Fonds heeft in de periode 2015/2016 het werk van Stichting Footprint Network met €50.000 ondersteund.

Een medewerker van het Wereld Natuur Fonds heeft namens het Wereld Natuur Fonds zitting in de Raad van Advies van Shift Invest Coöperatief. Het Wereld Natuur Fonds heeft per balansdatum een investering van €17.000 in Shift Invest Coöperatief.

Een lid van de Raad van Toezicht van het Wereld Natuur Fonds is ook lid van de Raad van Toezicht van Stichting Ark. Het Wereld Natuur Fonds heeft in de periode 2015/2016 het werk van Stichting Ark met €92.500 ondersteund.

Goed bestuur en compliance

Het Wereld Natuur Fonds heeft het begrip kwaliteit op alle fronten hoog in zijn vaandel staan. Daarom voeren we het CBF-Keur (en zijn wij per 1 juli 2016 een door het CBF 'erkend goed doel') en zijn we lid van een aantal branche-organisaties.

Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF)

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) houdt toezicht op alle fondsenwervende goede doelen in Nederland. Het CBF beoordeelt het bestuur en het beleid van deze goede doelen, hoe ze geld binnenkrijgen, hoe ze het besteden en hoe ze daar verslag over uitbrengen. Als de goede doelen aan de criteria van het CBF voldoen krijgen ze een stempel van goedkeuring: tot 1 juli 2016 was dat het CBF-Keur voor grote goede doelen en het CBF-Certificaat voor kleine goede doelen. Vanaf 1 juli 2016 is er de CBF-Erkenningsregeling op grond waarvan een goed doel door het CBF aangemerkt kan worden als 'erkend goed doel'. Op deze manier bevordert het CBF de transparantie van de goede doelen sector in Nederland. Het Wereld Natuur Fonds voerde het CBF-Keur en is sinds 1 juli 'erkend goed doel' en voldoet aan de – door het CBF in het kader van deze voormalige - en huidige regeling – gestelde eisen.

Eén van de eisen die het CBF-Keur stelt is dat de drie hoofdprincipes voor goed bestuur, organisatie van intern toezicht, effectiviteit van de organisatie en de omgang met belanghebbenden worden onderschreven. Het Wereld Natuur Fonds onderschrijft de uitgangspunten van het CBF-reglement.

Goede Doelen Nederland (GDN)

Goede Doelen Nederland (GDN) (voorheen Vereniging van Fondsenwervende Instellingen) is de branchevereniging van landelijk wervende goede doelen. GDN heeft als doelstelling om het vertrouwen van het publiek in fondsenwervende instellingen en de sector als geheel te vergroten. GDN heeft daarom voor haar leden een aantal richtlijnen opgesteld, waaronder de GDN-richtlijn reserves goede doelen, de adviesregeling beloning directeuren van goede doelen, de code goed bestuur voor goede doelen en de GDN gedragscode.

Het Wereld Natuur Fonds is lid van GDN en past de door de GDN opgestelde richtlijnen en adviesregeling toe. Ook onderschrijven wij de GDN gedragscode met als belangrijkste uitgangspunten respect, openheid, betrouwbaarheid en kwaliteit van harte.

Algemeen nut beogende instelling (ANBI)

Het Wereld Natuur Fonds is door de belastingdienst erkend als algemeen nut beogende instelling (ANBI). Dit betekent dat we geen successierecht of schenkingsrecht betalen over erfenissen en schenkingen die wij ontvangen en dat onze bijdragen aan natuurbescherming zijn vrijgesteld van schenkingsrecht. Deze komen daardoor volledig ten goede aan het werk van het Wereld Natuur Fonds. Bovendien kunnen donateurs hun giften aan het Wereld Natuur Fonds aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting.

Samenvatting financiële resultaten

De inkomsten van het Wereld Natuur Fonds zijn het afgelopen jaar met €19,3 miljoen gedaald van €73,0 miljoen in 2014/2015 naar €53,7 miljoen in 2015/2016. Zonder de bijdrage voor Droomfonds project 'Natuurherstel Haringvliet' is sprake van een daling van €59,4 miljoen in 2014/2015 naar €53,7 miljoen in 2015/2016. De inkomsten 2015/2016 maakten het mogelijk om €43,7 miljoen te besteden aan onze doelstellingen. We hebben het boekjaar afgesloten met een negatief resultaat van €0,8 miljoen.

Onderstaand overzicht geeft op hoofdlijnen de staat van baten en lasten weer.

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Totaal baten	53.669	58.692	72.967
Besteed aan doelstellingen	43.653	45.863	50.415
Werving van baten	8.078	9.646	8.415
Beheer en administratie	2.760	3.183	2.6912
Totaal lasten	54.491	58.692	61.521
Resultaat	-822	0	11.446

Een genormaliseerd exploitatieoverzicht

De toekenning van de bijdrage ad €13,5 miljoen van de Nationale Postcode Loterij voor Droomfonds project 'Natuurherstel Haringvliet' had in boekjaar 2014/2015 een grote impact op de staat van baten en lasten en bemoeilijkt de vergelijkbaarheid met begroting en het huidige boekjaar. Terwijl de baten in lijn met verslaggevingsregels volledig in

boekjaar 2014/2015 verantwoord zijn, is in het verslagjaar €1,2 miljoen aan dit project besteed (in boekjaar 2014/2015 €1,3 miljoen) en zullen de overige gelden voornamelijk in boekjaar 2016/2017 besteed worden. Onderstaand overzicht geeft op hoofdlijnen de staat van baten en lasten exclusief de baten en bestedingen gerelateerd aan het 'Natuurherstel Haringvliet' project weer.

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Totaal baten	53.669	58.692	59.467
Besteed aan doelstellingen	42.528	45.863	49.099
Werving van baten	8.013	9.646	8.415
Beheer en administratie	2.741	3.183	2.691
Totaal lasten	53.282	58.692	60.205
Resultaat	387	0	-738

Baten

Over het boekjaar 2015/2016 bedroegen de totale baten €53,7 miljoen, €5,0 miljoen minder dan begroot. Met €3,9 miljoen minder dan begroot neemt de post Nalatenschappen het grootste deel hiervan voor zijn rekening. De baten bedragen €19,3 miljoen minder dan vorig jaar. De bijdrage ad €13,5 miljoen van de Nationale Postcode Loterij voor het Droomfonds project 'Natuurherstel Haringvliet' van boekjaar 2014/2015 draagt in hoofdzaak bij aan dit verschil, gevolgd door een lagere realisatie van Nalatenschappen.

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Contributies	23.315	23.474	23.012
Giften	4.380	4.632	3.905
Donateursacties	1.528	1.604	1.567
Nalatenschappen	4.647	8.500	8.424
Sponsoring & royalty's	950	934	1.942
Nationale Postcode Loterij	13.500	13.600	28.500
Subsidies overheden	3.539	2.406	1.410
Rentebaten en baten uit beleggingen	744	2.500	3.229
Overige	1.066	1.042	978
Totaal baten	53.669	58.692	72.967

In totaal droegen volwassen donateurs, LifeGuards, Rangers en Bamboeclubleden samen een bedrag van €23,3 miljoen bij aan het Wereld Natuur Fonds. Dat is €0,3 miljoen meer dan vorig jaar. De bijdragen van LifeGuards stegen met €0,2 miljoen. De inkomsten van Rangers en Bamboeclubleden bleven nagenoeg gelijk. De totale achterban van het Wereld Natuur Fonds daalde van 788.000 naar 760.000 donateurs.

2 FINANCIEEL BELEID

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Volwassenen	19.146	19.524	19.010
LifeGuard	1.408	1.358	1.246
Rangers	2.197	2.075	2.198
Bamboe	564	517	558
Totaal contributies	23.315	23.474	23.012
Volwassenen	19.146	19.52	19.010
Jeugd	4.169	3.950	4.002
Totaal contributies	23.315	23.474	23.012

Het bedrag aan ontvangen giften bedroeg in totaal €4,4 miljoen, €0,5 miljoen meer dan vorig jaar.

Nog steeds laten veel mensen hun vermogen na aan het Wereld Natuur Fonds. De inkomsten uit nalatenschappen zijn in het afgelopen boekjaar gedaald, van €8,4 miljoen in 2014/2015 naar €4,6 miljoen in 2015/2016. Dit is te verklaren doordat relatief grote nalatenschappen uitgebleven zijn in het verslagjaar.

Over 2015/2016 ontving het Wereld Natuur Fonds een bedrag van €13,5 miljoen aan inkomsten van de Nationale Postcode Loterij, €15,0 miljoen minder dan vorig jaar, het bedrag van €13,5 miljoen betreft de reguliere bijdrage. In het vorige boekjaar ontving het Wereld Natuur Fonds naast de reguliere bijdrage een bijdrage van €13,5 miljoen voor het Droomfonds 2015 project 'Natuurherstel Haringvliet' en, via partner Peace Parks Foundation, een bijdrage van €1,5 miljoen voor het Droomfonds 2014 project 'Neushoorns zijn goud waard'. Ook dit jaar is het Wereld Natuur Fonds de Nationale Postcode Loterij bijzonder erkentelijk voor de donatie en de bijdrage die daarmee aan natuurbescherming kan worden geleverd.

Besteed aan doelstellingen

In totaal heeft het Wereld Natuur Fonds €43,7 miljoen besteed aan zijn doelstellingen. Dit is €6,7 miljoen minder dan in het vorige boekjaar. Hiervan werd €30,5 miljoen besteed aan natuurbescherming buitenland, €3,8 miljoen aan natuurbescherming in Nederland en €9,4 miljoen aan voorlichting en educatie.

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Natuurbescherming buitenland	30.465	33.756	38.500
Natuurbescherming Nederland	3.816	2.834	3.541
Voorlichting & educatie	9.372	9.273	8.374
Totaal	43.653	45.863	50.415

Bestedingen aan natuurbescherming buitenland

Over 2015/2016 is een bedrag van €30,5 miljoen besteed aan natuurbescherming in het buitenland, €8,0 miljoen minder dan het voorgaande jaar. In 2014/2015 bedroegen de bestedingen aan natuurbescherming buitenland €38,5 miljoen.

Bestedingen aan natuurbescherming Nederland

In 2015/2016 is een bedrag van €3,8 miljoen besteed aan natuurbescherming in Nederland. Dit is €0,3 miljoen meer dan in het vorige boekjaar. Een bedrag van €1,2 miljoen werd besteed aan het Droomfonds project 'Herstel Haringvliet'.

Bestedingen aan voorlichting en educatie

Het Wereld Natuur Fonds is van mening dat voorlichting en educatie van wezenlijk belang zijn voor de bescherming van de natuur. Hieraan werd daarom in 2015/2016 in totaal €9,4 miljoen besteed. Dit naast de niet in geld uit te drukken bijdrage van vele vrijwilligers. Ook in het komende boekjaar zal het Wereld Natuur Fonds veel aandacht aan voorlichting en educatie besteden.

Werving baten

Om ook in de toekomst succesvol te zijn en het Wereld Natuur Fonds onder de aandacht van mogelijke geldgevers te blijven brengen, hebben wij over het boekjaar 2015/2016 een bedrag van €8,1 miljoen uitgegeven aan fondsenwervende activiteiten. Te denken valt aan donateurswerving en gedeelten van onze grote publiekscampagnes zoals voor de Aarde op 1 en Wildlife Crime campagnes. Deze campagnes zijn grotendeels gericht op voorlichting en educatie, maar gedeeltelijk ook op donateurswerving. Ten opzichte van 2014/2015 hebben we in 2015/2016 €0,3 miljoen minder aan werving uitgegeven.

Beheer en administratie

De kosten van beheer en administratie zijn die kosten die het Wereld Natuur Fonds maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering. In de kosten van beheer en administratie is eveneens de bijdrage aan de operationele kosten van de internationale WWF-organisatie begrepen. In totaal bedroegen de kosten voor beheer en administratie in boekjaar 2015/2016 €2,8 miljoen. In het vorige boekjaar bedroegen de kosten voor beheer en administratie €2,7 miljoen.

Resultaat

Het Wereld Natuur Fonds heeft het boekjaar afgesloten met een resultaat van €0,8 miljoen negatief. Als gevolg neemt het totaal van reserves en fondsen met €0,8 miljoen af. De bestemmingsfondsen en bestemmingsreserve nemen met respectievelijk €1,7 miljoen en €0,4 miljoen af. De continuïteitsreserve neemt met €1,3 miljoen toe.

Kengetallen

Conform Richtlijn 650 (versie 2013) nemen we in dit jaarverslag kengetallen op voor de bestedingen aan de doelstelling en kosten eigen fondsenwerving. Conform de aanbeveling van GDN hebben we ook de kosten voor beheer en administratie als percentage van de totale kosten opgenomen als kengetal.

	2015/2016 werkelijk	2015/2016 werkelijk exclusief Droomfonds	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk	2014/2015 werkelijk exclusief Droomfonds
Bestedingspercentage baten	81,3%	79,2%	78,1%	69,1%	82,6%
Bestedingspercentage lasten	80,1%	79,8%	78,1%	81,9%	81,6%
Kosten/baten eigen fondsenwerving	20,8%	20,6%	22,1%	19,2%	19,2%
Kosten beheer en administratie	5,1%	5,1%	5,4%	4,4%	4,5%

	2015/2016 werkelijk	2014/2015 werkelijk	2013/2014 werkelijk	2012/2013 werkelijk	2011/2012 werkelijk
Bestedingspercentage baten	81,3%	69,1%	82,0%	82,6%	78,5%
Bestedingspercentage lasten	80,1%	81,9%	82,2%	81,2%	79,8%
Kosten/baten eigen fondsenwerving	20,8%	19,2%	18,3%	19,3%	20,3%
Kosten beheer en administratie	5,1%	4,4%	4,8%	4,5%	4,8%

De bestedingspercentages worden berekend door de totale besteding aan de doelstellingen te relateren aan het totaal aan baten en het totaal aan lasten. Het Wereld Natuur Fonds heeft zich als norm gesteld dat beide percentages besteed aan doelstellingen minimaal 75% moeten bedragen.

In de baten van boekjaar 2014/2015 is een bedrag van €13,5 miljoen begrepen voor het Nationale Postcode Loterij Droomfonds project 'Natuurherstel Haringvliet'. Dit bedrag is conform de grondslagen voor de resultaatbepaling toegerekend aan het boekjaar waarin het is toegezegd. 'Natuurherstel Haringvliet' is een project met een looptijd van 3,5 jaar waarbij de bestedingen fasegewijs gerealiseerd en daarmee verantwoord worden, voor 2015/2016 bedroegen de bestedingen €1,2 miljoen, in 2014/2015 ging het om een bedrag van €1,3 miljoen. Om de vergelijkbaarheid met begroting en voorgaande boekjaren te vergemakkelijken zijn in de tweede en de laatste kolom van bovenstaande tabel de kengetallen opgenomen exclusief de baten en bestedingen gerelateerd aan het Droomfonds project.

Het percentage eigen fondsenwerving wordt berekend door de kosten van eigen fondsenwerving te relateren aan de baten eigen fondsenwerving. Het Wereld Natuur Fonds heeft zich tot en met dit verslagjaar als norm gesteld dat dit percentage maximaal 16% mag bedragen. Voor de komende jaren is de interne norm herzien en vastgelegd in de strategie. Zowel in 2015/2016 als in 2014/2015 heeft het Wereld Natuur Fonds meer uitgegeven aan eigen fondsenwerving. Het is een bewuste keuze om in een tijd die noodzaakt tot wijzigingen in het 'business model' meer te investeren in donateurswerving en het belang van natuurbescherming te blijven benadrukken. Op deze manier verwachten we ook in de toekomst een stabiele inkomstenstroom veilig te kunnen stellen. Met 20,8% eigen fondsenwerving voldoet het Wereld Natuur Fonds ruimschoots aan de CBF-norm, die stelt dat maximaal 25 cent van elke uit eigen fondsenwerving ontvangen euro mag worden besteed aan kosten voor eigen fondsenwerving.

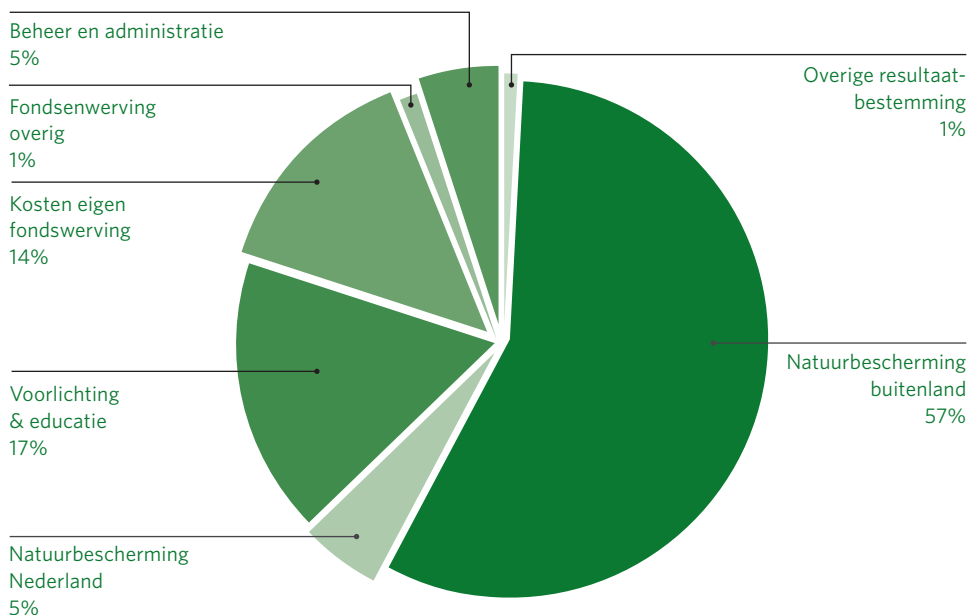
Het percentage beheer en administratie wordt berekend door de totale kosten van beheer en administratie te relateren aan de totale kosten van het Wereld Natuur Fonds. Het Wereld Natuur Fonds heeft zich als norm gesteld dat dit percentage niet meer mag bedragen dan 7,5%. Het werkelijke percentage beheer en administratie over 2015/2016 bedroeg 5,1%

Waar blijft uw euro?

Van elke euro die het Wereld Natuur Fonds ontving, ging in 2015/2016 in totaal 79 cent naar de doelstellingen van het Wereld Natuur Fonds. Er ging 57 cent naar natuurbescherming in het buitenland, 5 cent naar natuurbescherming in Nederland en 17 procent naar voorlichting en educatie. Hier bovenop besteedden wij €1,2 miljoen aan natuurbescherming in Nederland uit het uit de baten van het vorig boekjaar gevormde bestemmingsfonds voor Droomfonds project 'Herstel Haringvliet'. Wij besteedden 15 cent aan werving van onze baten: 14 cent aan onze eigen fondsenwerving en 1 cent aan overige fondsenwerving zoals verkrijging van subsidies, gezamenlijke acties met de Nationale Postcode Loterij en vermogensbeheer. In totaal 5 cent per euro werd besteed aan beheer en administratie. Per ontvangen euro werd 1 cent aan onze reserves toegevoegd ter versterking van de continuïteitsreserve.

Bedragen x €1.000

Natuurbescherming buitenland	30.465	57%
Natuurbescherming Nederland	3.816	7%
waarvan betaald uit bestemmingsfonds Haringvliet'	-1.208	-2%
Voorlichting & Educatie	9.372	17%
Besteed aan doelstellingen	42.445	79%
Eigen fondsenwerving	7.435	14%
Overige fondsenwerving	643	1%
Beheer en administratie	2.760	5%
Overige resultaatbestemming	386	1%
Totaal	53.669	100%

Droomfonds project 'Herstel Haringvliet'

Verslaggevingsregels schrijven voor dat baten uit acties van derden in het jaar van toezegging onder de baten verantwoord dienen te worden. De toekenning ad €13,5 miljoen van de Nationale Postcode Loterij voor het Droomfonds project 'Herstel Haringvliet' valt in deze categorie en daarom is dit bedrag in 2014/2015 als bate verantwoord terwijl de bestedingen aan het project verspreid over een aantal jaren plaatsvinden. Per 30 juni 2016 was door penvoerder het Wereld Natuur Fonds voor een bedrag van €11,6 miljoen aan contracten afgesloten met contractpartners binnen dit project. Het Wereld Natuur Fonds voert zelf voor €1,9 miljoen aan deelprojecten uit.

Begroting 2016/2017

Bedragen x €1.000	2016/2017 begroot	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot
BATEN			
Baten uit eigen fondsenwerving	37.384	35.752	39.866
Baten uit acties van derden	13.841	13.616	13.600
Subsidies van overheden	5.305	3.539	2.406
Rentebaten en baten uit beleggingen	500	744	2.500
Overige baten	150	18	320
Totaal baten	57.180	53.669	58.692
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Natuurbescherming buitenland	26.246	30.465	33.756
Natuurbescherming Nederland	18.253	3.816	2.834
Voorlichting & educatie	10.558	9.372	9.273
Totaal besteed aan doelstelling	55.057	43.653	45.863
Werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	8.249	7.435	8.797
Kosten acties derden	597	388	471
Kosten verkrijging subsidies	246	131	248
Kosten van beleggingen	130	124	130
Totaal kosten werving baten	9.222	8.078	9.646
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	3.187	2.760	3.183
Totaal lasten	67.466	54.491	58.692
Resultaat	-10.286	-822	0
Resultaatbestemming			
Toevoeging /onttrekking aan:			
• continuïteitsreserve	0	1.268	0
• bestemmingsreserves	0	-393	0
• bestemmingsfondsen	-10.286	-1.697	0
Resultaat	0	-822	0

Het budget voor 2016/2017 bedraagt €57,2 miljoen.

De baten eigen fondsenwerving stijgen van €35,8 miljoen in 2015/2016 naar €37,3 miljoen in het budget 2016/2017. Tegenover een lichte daling van de contributies van volwassenen donateurs verwachten we een lichte stijging van de bijdragen van onze jeugd (LifeGuards, Rangers en Bamboeclubleden).

De overheidsprojectgelden (subsidies) zijn begroot op €5,3 miljoen. Dit bedrag bestaat naast een bijdrage van Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA) ten behoeve van Market Transformation ad €1,8 miljoen, uit een subsidie van €0,2 miljoen voor een door de Europese Commissie gefinancierd 'climate change' programma op Cuba en €3,3 miljoen voor het door het Ministerie van Buitenlandse Zaken (Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS) gefinancierde project 'Shared Resources Joint Solutions' van IUCN Nederland (als penvoerder) en het WNF.

De beleggingsopbrengsten zijn begroot op €0,5 miljoen. De begroting gaat uit van een rendement van 1,25% op het gemiddeld belegd vermogen.

De besteding aan de doelstelling is voor 2016/2017 begroot op €55,1 miljoen. Hiervan zal 80% (€44,5 miljoen) worden besteed aan natuurbeschermingsprojecten in binnen- en buitenland, waarvan meer dan €10,0 miljoen aan het project Droomfonds Haringvliet. Ongeveer een vijfde deel (€10,6 miljoen) zal worden besteed aan voorlichting aan en bewustwording van het Nederlandse publiek.

De kosten eigen fondsenwerving benodigd voor het realiseren van de hogere inkomsten uit eigen fondsenwerving zullen naar verwachting uitkomen op €8,2 miljoen. De verwachte daling van deze kosten wordt met name veroorzaakt door niet in dit boekjaar terugkerende kosten voor een televisieprogramma en lagere kosten voor het werven van nieuwe, structurele donateurs.

Voor het jaar 2016/2017 zijn de kosten voor beheer en administratie begroot op €3,2 miljoen.

Het budget over het jaar 2016/2017 gaat uit van de veronderstelling dat inkomsten en uitgaven uit gewone bedrijfsvoering aan elkaar gelijk zijn. Het negatieve resultaat wordt veroorzaakt door bestedingen aan het Droomfonds project 'Herstel Haringvliet' waarvoor de baten reeds in jaar 2014/2015 verantwoord zijn.

3

Jaarrekening 2015/2016

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2015/2016

*De jaarrekening van Stichting Het Wereld
Natuur Fonds, gevestigd aan de Dribergseweg
10 te Zeist, is opgesteld conform Richtlijn 650
Fondsenwervende instellingen (versie 2013)
die door de Raad voor de Jaarverslaggeving is
gepubliceerd.*

In de Richtlijn is aansluiting gezocht bij internationale standaarden, algemene richtlijnen en het CBF-Keur. Het doel is de transparantie van de verslaggeving van fondsenwervende instellingen te bevorderen en helder inzicht te geven in de besteding van de middelen aan de doelstelling, werving en administratie en beheer. Ook bevordert de toepassing van de Richtlijn de onderlinge vergelijkbaarheid van jaarverslagen van fondsenwervende instellingen. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van 1 jaar. Het verslagjaar van het Wereld Natuur Fonds loopt van 1 juli tot en met 30 juni.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Daar waar het Wereld Natuur Fonds afwijkt van waardering op historische kosten, wordt dit in het verslag vermeld. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Transacties in vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden omgerekend tegen de geldende wisselkoers per transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen

worden per balansdatum omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden naar euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoers per transactiedatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Indien herziening van een schatting noodzakelijk is, wordt deze in de jaarrekening opgenomen in de periode waarop deze betrekking heeft. Waar het voor het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningpost.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Stelselwijziging

De grondslag voor bestemmingsfondsen is met ingang van boekjaar 2015/2016 gewijzigd. Vóór dit boekjaar werden onttrekkingen uit de bestemmingsfondsen verwerkt op het moment van betalen van de projectverplichting. Onder de gewijzigde grondslag wordt de onttrekking verwerkt op het moment van aangaan van de projectverplichting, in lijn met de grondslagen voor het verwerken van de lasten van projectbestedingen. Dit leidt tot een meer realistisch inzicht in de omvang van de continuïteitsreserve en de individuele bestemmingsfondsen. De gewijzigde grondslag heeft geen resultaatteffect en raakt alleen de posten continuïteitsreserve en bestemmingsfondsen. De vergelijkende cijfers zijn op basis van de gewijzigde grondslag aangepast. Het cumulatieve effect van de grondslagwijziging bedraagt per 1 juli 2014 €2,3 miljoen, respectievelijk per 1 juli 2015 €4,0 miljoen. Naar de stand van 30 juni 2016 bedraagt het cumulatieve verschil €0,7 miljoen. De continuïteitsreserve is met dit bedrag verhoogd en de bestemmingsfondsen zijn met dit bedrag verlaagd.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, overige vorderingen, geldmiddelen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de staat van baten en lasten verwerkt. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Materiële en immateriële vaste activa

De waarde van de vaste activa is gebaseerd op de kostprijs verminderd met afschrijvingen. De kostprijs bestaat uit verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in hun staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De hoogte van de afschrijving wordt berekend als een percentage van de kostprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Kosten van herstel en kosten van (groot) onderhoud aan een actief worden alleen geactiveerd als hierdoor de marktwaarde stijgt of de economische levensduur wordt verlengd. Op de balansdatum wordt beoordeeld of er sprake is van een zogenaamde bijzondere waardevermindering van vaste activa. Daarmee wordt bedoeld dat de boekwaarde van een actief hoger is dan de opbrengstwaarde. Indien daarvan sprake is, wordt de waardering van het actief aangepast aan de opbrengstwaarde en het verlies in de staat van baten en lasten verwerkt.

Effecten

De op de beurs genoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum. Deze beurs- of marktwaarde kan verschillen van de oorspronkelijke aanschafwaarde. Zowel gerealiseerde als niet-gerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten. De niet op de beurs genoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. De eventuele lagere marktwaarde wordt per fonds ingeschat aan de hand van tussentijdse verslagen en jaarrekeningen van deze fondsen.

Dividenden worden verantwoord in het boekjaar waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de normale waarde als er geen sprake is van transactiekosten en (dis)agio.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan geheel ter vrije beschikking. Voor mutaties wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Continuïteitsreserve

Om de continuïteit van de organisatie te waarborgen, acht de directie van het Wereld Natuur Fonds het noodzakelijk om een continuïteitsreserve aan te houden. Tegelijkertijd streeft het Wereld Natuur Fonds ernaar de gerealiseerde inkomsten zo snel mogelijk te besteden aan de doelstelling. Daarom is er continu aandacht voor het beperken van het vermogen. Uiteraard dient het voortbestaan van de organisatie wel te worden gewaarborgd. Het Wereld Natuur Fonds stelt zich daarom ten doel de continuïteitsreserve niet lager te laten uitkomen dan een half jaar de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie en niet hoger te laten uitkomen dan eenmaal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Hiermee voldoet het Wereld Natuur Fonds ruim aan de Richtlijn Reserves Goede Doelen van GDN en het Reglement CBF-Erkenning (voorheen CBF-reglement). Conform deze richtlijn mag de continuïteitsreserve niet meer bedragen dan anderhalf maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

Bestemmingsreserve

Naast de continuïteitsreserve houdt het Wereld Natuur Fonds een bestemmingsreserve aan, de zogenaamde reserve financiering activa. De reserve financiering activa wordt aangehouden ter financiering van de (im)materiële vaste activa die met eigen vermogen zijn gefinancierd. Deze beperkte bestedingsmogelijkheid is door de directeur bepaald en betreft geen verplichting. De directeur kan deze beperking zelf opheffen. De hoogte van de reserve financiering activa wordt bepaald door de waarde van de (im)materiële vaste activa per balansdatum.

Bestemmingsfondsen

Het Wereld Natuur Fonds ontvangt regelmatig donaties, giften of nalatenschappen waaraan een specifieke bestemming wordt gegeven door de giftgever of donateur. Conform de wens van de giftgever of donateur dienen deze giften aan een specifieke doelstelling te worden besteed, bijvoorbeeld aan natuurbescherming in Zuid-Afrika, bescherming van de panda of een andere specifieke doelstelling. Voor het gedeelte van deze donaties, giften, nalatenschappen of baten acties derden dat aan het einde van het boekjaar nog niet is besteed, wordt een bestemmingsfonds gevormd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden opgenomen voor de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Pensioenregeling

Voor de pensioenregeling van het Wereld Natuur Fonds is, in overeenstemming met Richtlijn 271, geen voorziening getroffen. De pensioenregeling bestaat onder meer uit een (voorwaardelijk geïndexeerde) middelloonregeling en is ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij. In de jaarrekening is de pensioenregeling verwerkt als een toegezegde bijdrageregeling, omdat het Wereld Natuur Fonds – op basis van de met de verzekeringsmaatschappij afgesloten overeenkomst – geen actuariael- en beleggingsrisico loopt. De pensioenlast in de staat van de baten en lasten is gelijk aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve-rentemethode. Kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan 1 jaar, langlopende schulden hebben een looptijd van langer dan 1 jaar. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten en (dis)agio.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat is het verschil tussen het totaal van baten en het totaal van lasten. Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Contributies, giften, donateursacties

Contributies, giften en donaties worden verantwoord in het jaar waarin ze worden ontvangen.

Nalatenschappen

Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. De omvang van een nalatenschap kan normaliter betrouwbaar ingeschat worden op het moment dat de boedelbeschrijving van de notaris is ontvangen. Bij de waardering wordt veiligheidshalve voor liquide middelen en effecten de gehele nominale waarde in aanmerking genomen en voor onroerend goed 85% van de getaxeerde onderhandse verkoopwaarde. Voorlopige uitbetalingen op nalatenschappen, in de vorm van voorschotten, worden verantwoord als baten uit nalatenschappen in het boekjaar waarin ze worden ontvangen. Nalatenschappen waarop vruchtgebruik rust, worden als baten verantwoord in het jaar waarin het vruchtgebruik eindigt.

Sponsoring en royalty's

Baten uit sponsoring en royalty's worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Verkoop artikelen

De brutowinst uit de verkoop van artikelen wordt toegerekend aan het boekjaar waarin het artikel wordt verkocht. De brutowinst is de netto-omzet van de verkochte artikelen verminderd met de kostprijs. Onder netto-omzet wordt verstaan: de opbrengst onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven belastingen. Onder kostprijs wordt verstaan: de inkoopwaarde van de artikelen. De in dit verband gemaakte eigen kosten worden als kosten van fondsenwerving verantwoord.

Baten uit acties van derden

De ontvangen bijdragen van de Nationale Postcode Loterij worden verantwoord als baten uit acties van derden. Baten uit acties van derden worden toegerekend aan het boekjaar waarin ze zijn toegezegd.

Subsidies van overheden

Subsidies van overheden worden verantwoord in het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Reeds ontvangen subsidievoorschotten waar in het boekjaar nog geen lasten tegenover staan, worden als vooruit ontvangen bedragen onder de kortlopende schulden opgenomen.

Baten uit beleggingen

De gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten worden in het desbetreffende boekjaar opgenomen in de staat van baten en lasten. Dividenden worden verantwoord in het boekjaar waarin zij betaalbaar worden gesteld. De rentebaten worden verantwoord in het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De met de beleggingen gemoeide kosten worden afzonderlijk verantwoord onder kosten beleggingen in de staat van baten en lasten.

Giften in natura

Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft. Het Wereld Natuur Fonds bepaalt de waarde in het economische verkeer van geplande (communicatie)activiteiten welke door deze giften in natura zijn vervangen en daarmee niet zijn uitgevoerd.

Bestedingen aan natuurbescherming

Het Wereld Natuur Fonds streeft ernaar de prachtige rijkdom aan dier- en plantensoorten op aarde te beschermen. Daarom zet het wereldwijd meerjarige natuurbeschermingsprogramma's op. Van elk natuurbeschermingsprogramma worden de natuurbeschermingsdoelstellingen en de financiering – de besteding aan natuurbescherming – vastgelegd in een projectcontract. De bestedingen aan natuurbescherming worden verantwoord in het boekjaar waarin het projectcontract wordt aangegaan.

Lasten

Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn te voorzien. Lasten worden verdeeld in lasten besteed aan de doelstelling, lasten voor de werving van baten en lasten van beheer en administratie.

Onder lasten besteed aan de doelstelling worden verstaan: bestedingen aan natuurbescherming buitenland, bestedingen aan natuurbescherming Nederland en bestedingen aan voorlichting & educatie.

Onder lasten voor de werving van baten worden verstaan: de kosten eigen fondsenwerving, de kosten acties derden, de kosten benodigd voor de verkrijging van subsidies en de kosten van beleggingen.

Conform de aanbeveling van GDN zijn de kosten voor bedrijfsvoering en financiën voor 100% toegerekend aan beheer en administratie. Overige kosten ter ondersteuning van de organisatie, zoals kosten voor de directie, ICT, huisvesting, personeelszaken en juridische kosten, zijn op basis van een verdeelsleutel toegerekend aan de doelstelling, werving baten en de kosten voor beheer en administratie. In de paragraaf 'Kostenverdeelstaat' is deze verdeelsleutel nader toegelicht.

Balans

(ná voorgestelde resultaatbestemming)

Bedragen x €1.000		30 juni 2016	30 juni 2015
ACTIVA			
Immateriële vaste activa	A	1.264	1.261
Materiële vaste activa	B	6.085	6.481
		7.349	7.742
Effecten	C	37.940	39.571
Vorderingen en overlopende activa	D	7.943	16.380
Liquide middelen	E	18.524	17.567
		64.407	73.518
Totaal activa		71.756	81.260
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Reserves	F		
▪ continuïteitsreserve		12.632	11.364
▪ bestemmingsreserve		7.349	7.742
		19.981	19.106
Fondsen	G		
▪ bestemmingsfondsen		15.875	17.572
		35.856	36.678
Langlopende schulden	H	10.355	14.092
Kortlopende schulden	I	25.545	30.490
Totaal passiva		71.756	81.260

Staat van baten en lasten

Bedragen x €1.000		2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
BATEN				
Baten uit eigen fondsenwerving	J	35.752	39.866	39.760
Baten uit acties van derden	K	13.616	13.600	28.500
Subsidies van overheden	L	3.539	2.406	1.410
Rentebaten en baten uit beleggingen	M	744	2.500	3.229
Overige baten	N	18	320	68
Totaal baten		53.669	58.692	72.967
LASTEN				
Besteed aan doelstelling	O			
Natuurbescherming buitenland	O1	30.465	33.756	38.500
Natuurbescherming Nederland	O2	3.816	2.834	3.541
Voorlichting & educatie	O3	9.372	9.273	8.374
Totaal besteed aan doelstelling		43.653	45.863	50.415
Werving van baten	P			
Kosten eigen fondsenwerving	P1	7.435	8.797	7.624
Kosten acties derden	P2	388	471	483
Kosten verkrijging subsidies overheden	P3	131	248	191
Kosten van beleggingen	P4	124	130	117
Totaal kosten werving baten		8.078	9.646	8.415
Beheer en administratie	Q			
Kosten beheer en administratie		2.760	3.183	2.691
Totaal lasten		54.491	58.692	61.521
Resultaat		-822	0	11.446
Resultaatbestemming				
Toevoeging/onttrekking aan:				
Continuïteitsreserve		1.268	0	-161
Bestemmingsreserve		-393	0	-68
Bestemmingsfondsen		-1.697	0	11.675
Resultaat		-822	0	11.446

Het negatieve resultaat over boekjaar 2015/2016 is een direct gevolg van de bestedingen aan Droomfonds project 'Natuurherstel Haringvliet'. Terwijl de baten in lijn met verslaggevingsregels volledig in het vorige boekjaar verantwoord zijn, hebben in dit boekjaar bestedingen aan dit project plaatsgevonden en zullen ook in de komende jaren nog bestedingen plaatsvinden. Genormaliseerd voor de aan dit project gerelateerde bestedingen ad €1,2 miljoen bedraagt het resultaat €387.000 positief. In het vorige boekjaar is door het Wereld Natuur Fonds als penvoerder voor een bedrag van €11,6 miljoen aan contracten met samenwerkingspartners afgesloten. Het project en de contracten zijn opgedeeld in deelprojecten en mijlpalen. Telkens wanneer binnen een deelproject een mijlpaal bereikt is, wordt de gerelateerde bijdrage vrijgegeven en deze bijdrage wordt op dat moment in de bestedingen verantwoord. Het Wereld Natuur Fonds voert zelf voor een bedrag van €1,9 miljoen euro aan deelprojecten uit.

Kengetallen	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Bestedingspercentage baten	81,3 %	78,1 %	69,1%
Bestedingspercentage lasten	80,1 %	78,1 %	81,9%
Kosten/baten eigen fondsenwerving	20,8 %	22,1 %	19,2%
Kosten beheer en administratie	5,1 %	5,4 %	4,4%

Onderstaand de kengetallen genormaliseerd voor de aan het Droomfonds project gerelateerde bestedingen ad €1,2 miljoen:

Kengetallen	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Bestedingspercentage baten	79,2 %	78,1 %	82,6%
Bestedingspercentage lasten	79,8 %	78,1 %	81,6%
Kosten/baten eigen fondsenwerving	20,6 %	22,1 %	19,2%
Kosten beheer en administratie	5,1 %	5,4 %	4,5%

Kasstroomoverzicht

Bedragen x €1.000	2015/2016	2014/2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat boekjaar	-822	11.446
▪ Afschrijvingen	1.261	1.079
▪ Waardemutaties effecten	304	-2.262
Aanpassingen voor posten die geen mutatie in het werkkapitaal teweeg brengen	1.565	-1.183
Bruto kasstroom uit bedrijfsoperaties	743	10.263
▪ Mutaties vorderingen en overlopende activa	8.437	-6.263
▪ Mutaties kortlopende schulden	-4.945	1.728
Veranderingen in werkkapitaal	3.492	-4.535
Kasstroom uit operationele activiteiten	4.235	5.728
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in vaste activa	-871	-1.011
Desinvesteringen vaste activa	3	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-868	-1.011
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
▪ Mutaties langlopende schulden	-3.737	784
▪ Saldo aan- en verkoop effecten	1.327	-2.983
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-2.410	-2.199
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	957	2.518
Saldo liquide middelen begin boekjaar	17.567	15.049
Saldo liquide middelen einde boekjaar	18.524	17.567
Mutatie in liquide middelen	957	2.518

Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode en geeft inzicht in het beschikbaar komen en benutten van geldmiddelen gedurende het boekjaar. Feitelijk wordt de staat van baten en lasten ontdaan van de invloeden die de waarderingsgrondslagen hebben op het resultaat.

Uit operationele activiteiten is in 2015/2016 een netto kasstroom gerealiseerd van €4,2 miljoen, met name veroorzaakt door een daling van de vorderingen en overlopende activa. De investeringsactiviteiten resulteerden in een netto kasstroom van €0,9 miljoen negatief.

De financieringsactiviteiten leidden in 2015/2016 tot een mutatie in de geldmiddelen van €2,4 miljoen negatief.

Het totaal van de bedrijfsactiviteiten van het Wereld Natuur Fonds in 2015/2016 resulteert in een liquiditeitspositie per 30 juni 2016 van €18,5 miljoen.

Toelichting op de balans

A: Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan met name uit het relatiebeheersysteem voor de bediening van onze donateurs en giftgevers, een beheersysteem voor onze website en een financieel pakket. De immateriële vaste activa zijn zowel intern door medewerkers van het Wereld Natuur Fonds ontwikkeld, als aangekocht bij externe leveranciers. Immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven in 3 jaar.

Het verloop van de immateriële vaste activa in 2015/2016 is als volgt:

Bedragen x €1.000	2015/2016	2014/2015
Aanschafwaarde	4.776	3.989
Cumulatieve afschrijvingen	-3.515	-2.966
Boekwaarde per 1 juli	1.261	1.023
• Investerings	755	787
• Afschrijvingen	-752	-549
Aanschafwaarde	5.531	4.776
Cumulatieve afschrijvingen	-4.267	-3.515
Boekwaarde per 30 juni	1.264	1.261

B: Materiële vaste activa

Bedrijfsmiddelen

De bedrijfsmiddelen betreffen met name het gebouw van het Wereld Natuur Fonds in Zeist alsmede de inventaris. De bedrijfsmiddelen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijving is lineair bepaald en wordt gebaseerd op de verwachte levensduur. Hierbij is uitgegaan van de volgende termijnen:

• Gebouw	25 jaar
• Verbouwing	10 jaar
• Elektronische bedrijfsinventaris	3 jaar
• Overige bedrijfsinventaris	5 jaar

Op grond wordt niet afgeschreven.

Activa in gebruik voor de doelstelling

Om de voorlichtings- en educatiedoelstelling te realiseren, heeft het Wereld Natuur Fonds geïnvesteerd in een driedimensionale film en de optimalisatie van de attractie PandaDroom in de Efteling. De investeringen in de film en de attractie zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte levensduur van 10 jaar, rekening houdend met de toekomstige opbrengstverwachtingen.

Verloop overzicht

Het verloop van de materiële vaste activa in 2015/2016 is als volgt:

Bedragen x €1.000

	Gebouw/ terreinen	Andere vaste bedrijfs- middelen	Subtotaal	Activa in gebruik voor doelstelling	2015/ 2016 Totaal	2014/ 2015 Totaal
Aanschafwaarde	9.868	1.420	11.288	2.360	13.648	14.544
Cumulatieve afschrijvingen	-3.708	-1.186	-4.894	-2.273	-7.167	-7.757
Boekwaarde per 1 juli	6.160	234	6.394	87	6.481	6.787
• Investerings	6	110	116	0	116	224
• Desinvesteringen	0	-36	-36	0	-36	-1.120
• Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen	0	33	33	0	33	1.120
• Afschrijvingen	-342	-154	-496	-13	-509	-530
Aanschafwaarde	9.874	1.494	11.368	2.360	13.728	13.648
Cumulatieve afschrijvingen	-4.050	-1.307	-5.357	-2.286	-7.643	-7.167
Boekwaarde per 30 juni	5.824	187	6.011	74	6.085	6.481

C: Effecten

De effecten bestaan uit beleggingen. Het verloop van deze beleggingen gedurende het boekjaar is als volgt weer te geven:

Bedragen x €1.000	2015/2016	2014/2015
Balans per 1 juli	39.571	34.326
Aankopen	9.416	8.939
Verkopen	-10.743	-5.956
Waardeveranderingen	-304	2.262
Balans per 30 juni	37.940	39.571

Alle effecten staan ter vrije beschikking van het Wereld Natuur Fonds.

De waardeveranderingen betreffen waardeveranderingen als gevolg van valutakoersverschillen en waardeveranderingen als gevolg van dalende of stijgende beurskoersen. De waardeverandering als gevolg van valutakoersverschillen bedraagt €0,1 miljoen negatief, de waardeverandering als gevolg van dalende beurskoersen bedraagt €0,2 miljoen negatief. Het totale bedrag aan ongerealiseerde waardeveranderingen bedraagt per balansdatum €3,2 miljoen.

De stand van de beleggingen per 30 juni 2016 kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	Beurswaarde
Totaal obligaties	27.754
• looptijd minder dan 5 jaar	13.045
• looptijd meer dan 5 jaar	14.709
Aandelen	9.837
Participatie in het Dutch Greentech Fund	332
Participatie in Shift Invest Coöperatief	17
Totaal beleggingen per 30 juni 2016	37.940

D: Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa kunnen per einde boekjaar als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	30 juni 2016	30 juni 2015
• Nog te ontvangen bijdrage Nationale Postcode Loterij	2.798	10.751
• Nog te ontvangen nalatenschappen	2.837	3.122
• Overige vorderingen	695	1.137
• Overige vorderingen terzake van personeel	896	774
• Vooruitbetaalde kosten	257	214
• Te ontvangen rente	399	382
• Belastingen, sociale lasten	61	-
Totaal vorderingen en overlopende activa	7.943	16.380

Alle hier opgenomen vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan 1 jaar. De nog te ontvangen bijdrage Nationale Postcode Loterij betreft de reguliere bijdrage van de loterij. Een grote jaarlijkse termijn van meer dan €7,0 miljoen is net voor het einde van het boekjaar ontvangen waar dit in het vorige boekjaar net na balansdatum was. De onder deze post opgenomen nalatenschappen betreffen toegezegde nalatenschappen waarvan de omvang op basis van een boedelbeschrijving betrouwbaar kan worden vastgesteld. Het Wereld Natuur Fonds is per 30 juni 2016 erfgenaam van 17 nalatenschappen die belast zijn met vruchtgebruik. Conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen (versie 2013) zijn deze nalatenschappen op nul gewaardeerd. Onder overige vorderingen terzake van personeel is onder andere een bedrag van €0,5 miljoen aan vooruitbetaalde pensioenlasten opgenomen evenals een bedrag van €0,3 miljoen aan vooruitbetaald vakantiegeld.

E: Liquide middelen

Dit betreft saldi van rekeningen-courant bij banken, evenals het kassaldo. Zij staan geheel ter vrije beschikking.

F: Reserves

De reserves kunnen per einde boekjaar als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	30 juni 2016	30 juni 2015
Continuïteitsreserve	12.632	11.364
Bestemmingsreserve	7.349	7.742
Totaal reserves	19.981	19.106

Het Wereld Natuur Fonds houdt 2 reserves aan, een continuïteitsreserve en een bestemmingsreserve. Om de continuïteit van de organisatie te waarborgen, acht het Wereld Natuur Fonds het noodzakelijk om een continuïteitsreserve aan te houden. De continuïteitsreserve bedraagt per 30 juni 2016 €12,6 miljoen. Het Wereld Natuur Fonds stelt zich ten doel om de continuïteitsreserve niet lager te laten uitkomen

dan een half maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie en niet hoger te laten uitkomen dan eenmaal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Onder kosten van de werkorganisatie verstaan we de kosten van eigen personeel, huisvesting, kantoorkosten en kosten eigen fondsenwerving. De kosten van de werkorganisatie van het Wereld Natuur Fonds bedragen in boekjaar 2015/2016 €20,2 miljoen en zijn daarmee gelijk aan vorig boekjaar.

Het Wereld Natuur Fonds houdt een bestemmingsreserve aan ter grootte van de boekwaarde van de (im)materiële vaste activa die met eigen vermogen zijn gefinancierd. Deze beperkte bestedingsmogelijkheid is bepaald door de directie en betreft geen verplichting. De directie kan deze beperking zelf opheffen. De hoogte van de bestemmingsreserve voor (im)materiële vaste activa wordt bepaald door de waarde van de (im)materiële vaste activa per balansdatum.

Continuïteitsreserve

Het verloop van de continuïteitsreserve is als volgt:

Bedragen x €1.000	2015/2016	2014/2015
Stand per 1 juli	11.364	9.265
Stelselwijziging	0	2.260
Nieuwe stand per 1 juli	0	11.525
Resultaatbestemming	1.268	-161
Stand per 30 juni	12.632	11.364

Bestemmingsreserve

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt:

Bedragen x €1.000	Reserve financiering activa doelstelling	Reserve financiering activa bedrijfsvoering	2015/ 2016	2014/ 2015
Stand per 1 juli	87	7.655	7.742	7.810
Mutaties via resultaatbestemming	-13	-380	-393	-68
Stand per 30 juni	74	7.275	7.349	7.742

G: Bestemmingsfondsen

Het Wereld Natuur Fonds ontvangt regelmatig donaties, giften of nalatenschappen waaraan door de giftgever of donateur een specifieke bestemming wordt gegeven. Conform de wens van de giftgever of donateur dienen deze giften aan een specifieke doelstelling te worden besteed, bijvoorbeeld natuurbescherming in Zuid-Afrika, bescherming van de panda of een andere specifieke doelstelling. Voor het gedeelte van deze donaties, giften of nalatenschappen dat aan het einde van het boekjaar nog niet is besteed, vormt het Wereld Natuur Fonds een bestemmingsfonds.

De grondslag voor bestemmingsfondsen is met ingang van boekjaar 2015/2016 gewijzigd. Vóór dit boekjaar werden onttrekkingen uit de bestemmingsfondsen verwerkt op het moment van betalen van de projectverplichting. Onder de gewijzigde grondslag wordt

de onttrekking verwerkt op het moment van aangaan van de projectverplichting, in lijn met de grondslagen voor het verwerken van de lasten van projectbestedingen. Dit leidt tot een meer realistisch inzicht in de omvang van de continuïteitsreserve en de individuele bestemmingsfondsen. De gewijzigde grondslag heeft geen resultaatteffect en raakt alleen de posten continuïteitsreserve en bestemmingsfondsen. De vergelijkende cijfers zijn op basis van de gewijzigde grondslag aangepast. Het cumulatieve effect van de grondslagwijziging bedraagt per 1 juli 2014 €2,3 miljoen, respectievelijk per 1 juli 2015 €4,0 miljoen. Naar de stand van 30 juni 2016 bedraagt het cumulatieve verschil €0,7 miljoen. De continuïteitsreserve is met dit bedrag verhoogd en de bestemmingsfondsen zijn met dit bedrag verlaagd.

De stand van de bestemmingsfondsen is als volgt:

Bedragen x €1.000	30 juni 2016	30 juni 2015
Fondsen op Naam	3.234	3.764
Overige donaties en giften	12.641	13.808
Totaal bestemmingsfondsen	15.875	17.572

De daling van het saldo van de bestemmingsfondsen wordt voornamelijk veroorzaakt door een besteding ad €2,5 miljoen gerelateerd aan het Droomfonds project 'Natuurherstel Haringvliet' en een besteding ad €1,3 miljoen gerelateerd aan Peperpot Nature Park Guiana.

Fondsen op Naam

De post Fondsen op Naam bestaat uit fondsen waar de giftgever of erflater zijn naam aan verbonden heeft. Kenmerk van deze fondsen is dat ze bestaan uit ter beschikking gestelde bedragen die dienen te worden aangewend voor specifieke natuurbeschermingsdoeleinden.

Het verloop van de Fondsen op Naam in 2015/2016 is als volgt:

Bedragen x €1.000	Balans per 1 juli 2015	Toevoeging	Uitgaven	Saldo mutaties	Balans per 30 juni 2016
• MaasMaassen	1.985	31	-31	0	1.985
• Hoeks en Zantman	246	19	-2	17	263
• Althuisius-Geefhuysen	69	1	-5	-4	65
• C.J. Uriot	373	2	-369	-367	6
• Knoppie	146	24	-170	-146	0
• Dinkgreve Natuur Beheer	102	2	-2	0	102
• PAN	85	13	-1	12	97
• Ter Kuile Liuwa Plain	166	53	-38	15	181
• Mr. Hendrik van Rijgersma	592	9	-66	-57	535
Totaal Fondsen op Naam	3.764	154	-684	-530	3.234

De toevoegingen bestaan uit (periodieke) schenkingen en het netto gerealiseerd en ongerealiseerd beleggingsresultaat.

In onderstaande tabel wordt het specifieke natuurbeschermingsdoel per Fonds op Naam weergegeven.

Fonds op Naam	Natuurbeschermingsdoel
MaasMaassen	Natuurbescherming in Nederland en in Zuid-Afrika
Hoeks en Zantman	Natuurbescherming in het buitenland
Althuisius-Geefhuysen	Natuurbeschermingswerk van het WNF en het zoetwaterwerk in de Pantanal in Brazilië
C.J. Uriot	Aankoop van grond ten behoeve van natuurbescherming, bij voorkeur voor de bescherming van katachtige roofdieren
Knoppie	Natuurbeschermingswerk van het WNF en werk ter bescherming van de panda en de Aziatische olifant
Dinkgreve Natuur Beheer	Natuurbeschermingswerk van het WNF en Siberische tijgers
PAN	Natuurbeschermingswerk van het WNF en bossen
Ter Kuile Liuwa Plain	Natuurbeschermingswerk van het WNF in het Liuwa Plain National Park in Zambia
Mr. Hendrik van Rijgersma	Natuurbeschermingswerk van het WNF

Overige donaties en giften

Hieronder worden de gelden verantwoord waaraan de giftgever een specifieke bestemming heeft gegeven. Het fonds bestaat per einde boekjaar uit die bijdragen per het einde van het boekjaar nog niet geheel aan de betreffende bestemming zijn uitgegeven.

Het verloop van de overige donaties en giften in 2015/2016 is als volgt:

Bedragen x €1.000 Programma	Balans per 1 juli 2015	Toevoeging	Uitgaven	Saldo mutaties	Balans per 30 juni 2016
• Beschermde gebieden & soorten	601	4.399	-4.377	22	623
• Ecologische voetafdruk & innovatie	507	0	-18	-18	489
• Oceanen & kusten	54	876	-679	197	251
• Duurzame markten	261	340	-311	29	290
• Natuurherstel Haringvliet	12.149	0	-1.318	-1.318	10.831
• Zoetwater	0	116	-116	0	0
• Market transformation global initiative	0	3.141	-3.141	0	0
• Cuba	0	224	-224	0	0
• Diversen	236	21	-100	-79	157
Totaal overige donaties en giften	13.808	9.117	-10.284	-1.167	12.641

H: Langlopende schulden

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	30 juni 2016	30 juni 2015
Langlopende projectverplichtingen	9.818	13.555
Overige langlopende schulden	537	537
Totaal langlopende schulden	10.355	14.092

De langlopende projectverplichtingen betreffen de meerjarige toezeggingen aan natuurbeschermingsprojecten die per balansdatum een resterende looptijd hebben van meer dan een jaar. Projectverplichtingen worden doorgaans aangegaan voor een periode van 3 jaar. Het verloop van het totaal van de projectverplichtingen is opgenomen onder de kortlopende schulden.

De overige langlopende schulden betreft een renteloze schuld – ontstaan vanuit een nalatenschap – aan de Belastingdienst. De duur van de overeenkomst met de belastingdienst bedraagt 10 jaar en loopt in 2021 af. Het Wereld Natuur Fonds heeft voor eenzelfde bedrag een bankgarantie afgesloten, die is opgenomen onder de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

I: Kortlopende schulden

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	30 juni 2016	30 juni 2015
- Kortlopende projectverplichtingen	19.205	25.656
- Vooruit ontvangen, vooruit gefactureerd	2.812	1.956
- Crediteuren	1.434	672
- Schulden ter zake van personeel	760	513
- Belastingen, sociale premies	475	820
- Overige schulden en overlopende passiva	859	873
Totaal kortlopende schulden	25.545	30.490

Het Wereld Natuur Fonds heeft een btw ruling met de belastingdienst inzake de mate waarin WNF zijn voorbelasting in aftrek mag brengen. De af te dragen BTW zoals per 30 juni 2016 opgenomen onder de kortlopende schulden is berekend op basis van de ruling opgenomen.

In de post belastingen, sociale premies zijn onder andere de suppletie aangiften over de boekjaren 2013/2014 en 2014/2015 opgenomen.

Het verloop van het totaal van lang- en kortlopende projectverplichtingen is als volgt:

Bedragen x €1.000	2015/2016	2014/2015
Balans per 1 juli	39.211	36.364
• Nieuw afgesloten contracten	28.720	36.044
• Betaald op contracten	-37.638	-32.737
• Vrijval	-1.270	-460
Balans per 30 juni	29.023	39.211

De totale verplichting van €29,0 miljoen bestaat voor €19,2 miljoen uit verplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar en voor €9,8 miljoen uit verplichtingen met een looptijd langer dan 1 jaar. Er is €4,9 miljoen meer naar projecten overgemaakt dan in 2014/2015

Om natuurbeschermingswerk mogelijk te maken is afgelopen boekjaar in totaal €37,6 miljoen contractueel uitbetaald. De specificatie van het betaalde bedrag is als volgt:

3
JAARREKENING
2015/2016

Uitvoerder	NL project naam	2015/2016
African Parks Network	Duurzaam park management in Zuidelijk Afrika	500.000
Alterra Stichting DLO	African Vulture Crisis	20.000
Ark Natuurontwikkeling, Stichting	Levende rivieren in de 21e eeuw	92.500
	Droomfonds Herstel Haringvliet deelproject schelpdier	432.780
	Droomfonds Herstel Haringvliet deelproject Steur	461.792
	Open armen voor de Rijn Schelde Maas delta	310.000
Dutch Caribbean Nature Alliance	Saba Marine Conservation	20.000
Fete de la Nature Stichting	Fête de la Nature	5.000
FSC Nederland / Stichting Goed Hout	Vergroten marktaandeel FSC in Nederland	75.000
Fundacion Vida Silvestre (FVSA)	Argentina Antarctica en levende Oceanen	412.500
	Internationaal beschermde zeegebieden programma (MPA)	99.916
Global Flyway Network, Stichting	Trekvogelonderzoek in Gele Zee	70.000
Good Fish Foundation	Transformatie naar duurzame vis	50.000
Natuurmonumenten	Droomfonds Herstel Haringvliet deelproject landaankoop	90.000
Norwegian Polar Institute (C)	Ijsbeer onderzoek in Svalbard	45.000
NWO	Ondersteuning wetenschappelijk onderzoek NWO	54.000
PALF	Speurhonden tegen illegale handel in Congo	10.000
Plastic Soup Foundation Stichting	Trash to Cash	15.000
Rewilding Europe, Stichting	Rewilding Europe	308.500
Rijksuniversiteit Groningen	Universitaire leerstoel Global Flyway Ecology	50.000
Rugvin Stichting	Bruinvissen	3.170
Sea Turtle Conservation Bonaire (C)	Bescherming zeeschildpadden Bonaire	64.816
Sovon Vogelonderzoek Nederland	Actieplan Europese weidevogels	15.000
Sportvisserij Nederland	Droomfonds Herstel Haringvliet deelproject visserij	75.000
	Droomfonds Herstel Haringvliet deelproject monitoring	180.000
St. Aquaculture Stewardship Council Foundation	Aquaculture Stewardship Council	50.000
STENAPA	Statia National Marine Park	47.500
Stichting De Noordzee	Samen voor een gezonde Noordzee	140.000
	Transformatie naar duurzame vis	20.000
Stichting Leerstoel Prins Bernhard	Universitaire leerstoel Prins Bernhard	40.000
Strathmore University	Shared Resources Joint Solutions - capaciteitsontwikkeling	50.000
Synergos Communicatie (F)	Antillen Academie	10.000
The WILD Foundation	World Wilderness Congress (WILD11) naar China in 2017	30.000
Traffic East/Southern Africa/ IUCN	Haaïen Mozambique	17.437
Traffic International Limited	The wildlife trade monitoring network	400.000
	Tegengaan handel in hoorn van neushoorns	310.000
Universiteit van Amsterdam	Universitaire leerstoel mensapen	30.000
Vogelbescherming Nederland	Droomfonds Herstel Haringvliet deelproject recreatie	799.954
Vrije Universiteit Amsterdam	Leerstoel impact stikstof op biodiversiteit	40.000
Water Footprint Network	Onderzoek Water Footprint Network	50.000
Wild Wonders International AB	Wild Wonders of China	75.000
Wildlife Justice Commission Stichting	Wildlife Justice Commission	625.000
World Fish Migration Foundation (C)	World Fish Migration Platform	23.333
World Wildlife Fund Inc. Bolivia Office	Cerrado Pantanal programma Bolivia	150.000
	Shared Resources Joint Solutions - Chaco Pantanal Bolivia	160.000
	WWF Bolivia capaciteitsontwikkeling	190.000
World Wildlife Fund Inc. US	Ondersteuning van het Conservation Coaches Network	5.000
	WWF Internationaal bossen en klimaat programma	75.000
	Internationale inventarisatie van vrij stromende rivieren	15.000
	Transformatie van markten - Coördinatie	58.000
	Impact meting FSC	82.800
World Wildlife Fund Inc. WWF Galapagos	Duurzame tonijn visserij in Ecuador	82.000
World Wildlife Fund Inc. WWF Guianas	Shared Resources Joint Solutions - Guiana Shield	135.000
	Natuurbeschermingsprogramma Suriname	765.000
	Peperpot Natuurpark Suriname	1.275.000
World Wildlife Fund Inc. WWF in Namibia	Natuurbeschermingsprogramma Namibie	250.000
	Natuurbescherming in Kavango-Zambezi	455.500
World Wildlife Fund Paraguay Country Office	Shared Resources Joint Solutions - Chaco Pantanal Paraguay	155.000
	Richtlijnen voor duurzame rundvleesproductie in Paraguay	25.000
World Wildlife Fund, Inc. Chile Country Office	Monitoring impact FSC en ASC in Chili	5.000
	Transformatie van markten - impact studies	40.000
	Duurzame productie pulp en papier in Chili	41.000
	Duurzame zalm aquacultuur in Chili	40.000
	Duurzame pulp en papier strategie voor Zuid Amerika	120.000
	Duurzame strategie voor schelp- en schaaldieren	150.000
	Sociale aspecten van ASC certificering in Chili	75.000
World Wildlife Fund, Inc./Mexico Program Office	Bescherming van de Vaquita	120.000
	Beperking bijvangst zeeschildpadden in de Grote Oceaan	60.000
	Ontwikkeling duurzaam toerisme in Huatulco Mexico	78.701

3
JAARREKENING
2015/2016

Uitvoerder	NL project naam	2015/2016
WWF Australia	Bescherming zeegebieden in de Zuidelijke Oceaan	9.800
	Transformatie van markten - rundvlees	110.000
	Bescherming van zeegebieden in Antarctica	70.000
WWF Brasil	Landbouw en milieu programma Brazilië	200.000
	Amazone programma Brazilië	1.000.000
	Atlantisch bos programma Brazilië	125.000
	Atlantic Marine programma Brazilië	150.000
	Cerrado Pantanal programma Brazilië	650.000
	Duurzame soja coördinator	150.000
	Levende Amazone programma	410.000
	Transformatie van markten in Brazilië	164.000
	Organisatieontwikkeling WWF Brazilië	300.000
	Partnership WWF - Rabobank in Brazilië	113.737
	Beleidsbeïnvloeding voor de Amazone, Cerrado-Pantanal en Atlantic Forest	200.000
	Zuid-Oost samenwerking op beschermde gebieden	50.000
WWF Cambodia	Mekong Rivier dolfin Cambodja	40.160
WWF Canada	Bescherming van het Arctisch gebied	360.000
WWF China	Amur Heilong programma - China	164.286
	Business Engagement in China	250.000
	Grote panda programma China	150.000
	High Altitude Wetlands - China Tibetan Plateau programma	200.000
	Campagne duurzame schaal- en schelpdieren China	12.150
	Duurzame productie van palmolie in China	39.000
	Duurzame productie pulp en papier in China	40.000
	Yangtze	300.000
WWF DRC Democratic Republic of Congo PO	Itombwe nationaal park Congo	250.000
	Natuurbescherming Lac Tumba Congo	125.000
	Virunga gorilla bescherming	100.619
	Tegengaan handel in wilde dieren Congo	110.000
WWF European Policy Office	Beleidsbeïnvloeding EU	400.000
WWF European Policy Programme - MedPO branch	Bevordering duurzaam toerisme	20.000
	Herstel blauwvintonijn	88.104
WWF France	Transformatie van markten - VN voedsel programma	56.250
WWF Gabon	Natuurbescherming Zuid Gabon	435.000
	Natuurbescherming Noord Gabon	100.000
	Souanke nationaal park Congo	200.000
WWF Germany	Duurzame tonijn visserij	83.000
	Noordzee adviescommissie	25.000
	Database schaal- en schelpdieren	5.000
	Bescherming Tai Sapo	435.600
WWF Greater Mekong	Duurzame aquacultuur Greater Mekong	82.000
	Duurzaam bosbeheer, productie en handel in Greater Mekong	44.000
WWF Greece	Natuurbescherming Griekenland	15.000
	Visserij verbetering Griekenland	40.000
WWF Hong Kong	Haaien programma	198.000
WWF Inc. Colombia Programme Office	Duurzame productie van palmolie in Colombia	150.000
	Smartphone ter bestrijding illegale handel in Hawksbill zeeschildpad	45.000
	Living Planet Report Colombia	100.000
	Noordelijke Amazone programma Colombia	300.000
	Organisatie ontwikkeling WWF Colombia	400.000
	Beschermde gebieden Colombia	60.000
	Bescherming van rivierdolfijnen in Zuid Amerika	150.000
	Duurzame productie van hout in Colombia	(2.053)
WWF Inc. Mexico/MAR Coordination Office	Mariene natuurbescherming in de Cariben	5.250
	Bescherming van het Mesoamerican Reef	21.828
WWF Inc. Peru Programme Office	Transformatie van markten impact studies	143.296
WWF India	Transformatie van markten in India	50.000
	Transformatie van markten voor palmolie in India	42.000
	Partnership WWF - Rabobank in India	18.141

3
JAARREKENING
2015/2016

Uitvoerder	NL project naam	2015/2016
WWF Indonesia	Borneo programma Indonesië	440.000
	Koraal driehoek regionaal programma	300.000
	Koraal driehoek Indonesië	600.000
	Transformatie van markten en beleidsbeïnvloeding Indonesië	450.000
	Destination Uriot - Thirty Hills Landscape	270.000
	Shared Resources Joints Solutions - Atjeh Indonesië	110.000
	Verbetering visserij in Nauru - Papua Nieuw Guinea	95.000
	Kalimantan Indonesië	300.000
	Transformatie van markten voor palmolie in Indonesië	122.000
	Duurzame productie pulp en papier in Indonesië	30.000
	Organisatie ontwikkeling WWF Indonesië	300.000
	Papua Indonesië	400.000
	Partnerschap WWF - Rabobank in Indonesië	20.000
	Sumatra Indonesië	300.000
	Sumatraanse en Javaanse neushoorn beschermingsprogramma	214.464
WWF Int Danube Carpathian Programme (DCPO)	WWF Netwerk strategie voor de steur	13.000
WWF International	WWF internationaal zoetwater programma	135.000
	WWF internationaal klimaat en energie initiatief	350.000
	WWF netwerk membership programma	100.000
	WWF internationaal programma oceanen en kusten	165.000
	Internationale oceanen campagne	100.000
	Implementatie Action Plan Social Development SD4C	182.400
	WWF internationaal soorten programma	765.000
	Transformatie van markten pulp en papier	69.950
	Wildlife Crime Initiative	350.000
	Ontwikkeling footprint & groene economie strategie	(73.713)
	Footprint Director	(52.637)
	Living Planet Report	(31.284)
	WWF International Core funding	925.916
	WWF Network Services	1.006.200
	WWF Programme Management	2.066.181
WWF Madagascar	Duurzame aquacultuur in Madagaskar	41.000
WWF Malaysia	Bossen beschermingsprogramma Maleisië	91.500
	Oceanen en kusten beschermingsprogramma Maleisië	400.000
	Duurzame markten in Maleisië	120.000
	Natuurbeschermingsprogramma Sabah - Maleisië	236.000
	Natuurbeschermingsprogramma Sarawak - Maleisië	178.000
WWF Mongolia	Altai Sayan Mongolië	250.000
	Amur Heilong programma Mongolië	140.000
WWF Mozambique	Shared Resources Joints Solutions - Mozambique	68.000
	Bescherming van zoetwatergebieden in Mozambique	90.000
WWF Norway	Klimaat en energie programma China	215.000
WWF Regional office Africa, Yaounde Hub	Duurzame economie Kameroen	300.000
	Groen hart van Afrika	250.000
	Duurzame productie van palmolie in Centraal Afrika	48.000
	Centraal Afrika regionaal bossen programma	300.000
	Jengi nationaal park Kameroen	300.000
	Tegengaan illegale handel in dieren en dierproducten in Kameroen	75.000
	Organisatieontwikkeling WWF Kameroen	150.000
WWF Russia	Natuurbeschermingsprogramma Rusland	1.650.000
WWF Singapore	Transformatie van markten in Singapore	172.210
WWF South Africa	Bescherming zwarte neushoorn in Zuid Afrika	270.000
	Destination Maas Maassen - Funding for South Africa	236.249
WWF South Pacific Programme Office (SPPPO)	Noodhulp tropische cycloon Winston	15.000
	Duurzame visserij Solomon Eilanden	152.000
WWF Zambia	Bangweulu Wetlands management project Zambia	195.000
	Natuurbescherming rond lokale gemeenschappen in Zambia	108.000
	Shared Resources Joints Solutions - Zambezi	300.000
	Zambezi rivierbekken programma 'Environmental Flows'	232.750
	Liuwa-Mussuma natuurgebied Zambia	157.000
	Young Expert Programme Water Zambia	29.657
	Zambia carnivoren programma	175.000
	Zambia zoetwater programma	290.000
		37.638.209

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Financiële verplichtingen

In het kader van hard- en softwareleveranties (Managed Service-diensten) is in 2012 een, niet in de balans opgenomen, driejarige financiële verplichting aangegaan met TDMi/SLTN die sinds 2015 tweemaal met een jaar verlengd is. Voor boekjaar 2016/2017 is hiermee, net als voorgaand boekjaar, een bedrag gemoeid dat afhankelijk is van de afname.

In verband met de langlopende schuld aan de belastingdienst van €0,5 miljoen heeft het Wereld Natuur Fonds een bankgarantie afgesloten voor een even groot bedrag.

Financiële rechten

Op 7 juli 2016 heeft het Wereld Natuur Fonds aan WWF International, gevestigd te Gland in Zwitserland een lening verstrekt ter grootte van €2,0 miljoen in relatie tot door WWF International te financieren transitiekosten als gevolg van de reorganisatie van het wereldwijde secretariaat. Terugbetaling van de lening geschiedt vanaf 1 juli 2017 uit door WWF International te ontvangen contributies uit het WWF netwerk. De lening is uiterlijk 31 juli 2020 geheel afgelost. Mocht er op deze datum nog een saldo resteren dan is het Wereld Natuur Fonds gerechtigd dit bedrag in te houden op door het Wereld Natuur Fonds aan het WWF netwerk verschuldigde contributiebetalingen. Het rentetarief bedraagt het 3-maands CHF LIBOR + 2%. Eenmaal per kwartaal wordt het tarief getoetst en bij wijzigingen groter dan 0,5% in het CHF LIBOR tarief wordt het op de lening van toepassing zijnde tarief conform bijgesteld.

Overige

Het Wereld Natuur Fonds heeft een kredietfaciliteit afgesloten bij een bank voor een bedrag van €2,5 miljoen. Als gevolg van het afsluiten van de bankgarantie ad €0,5 miljoen is van dit bedrag €2,0 miljoen opneembaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

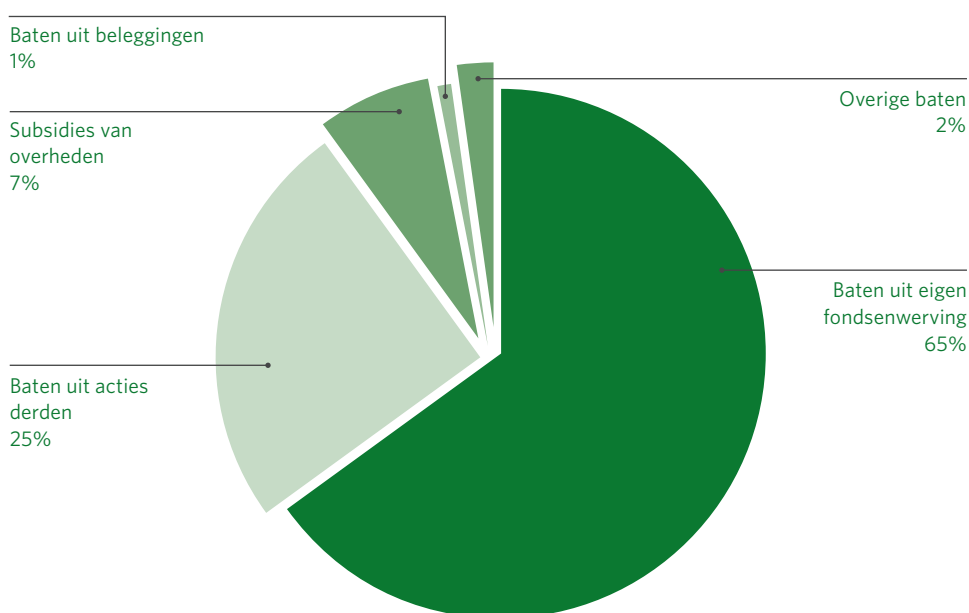
TOTAAL BATEN

Bedragen x €1.000		2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Baten uit eigen fondsenwerving	J	35.752	39.866	39.760
Baten uit acties van derden	K	13.616	13.600	28.500
Subsidies van overheden	L	3.539	2.406	1.410
Rentebaten en baten uit beleggingen	M	744	2.500	3.229
Overige baten	N	18	320	68
Totaal baten		53.669	58.692	72.967

De totale baten over boekjaar 2015/2016 bedragen €53,7 miljoen, een daling van €19,3 miljoen ten opzichte van 2014/2015 en €5,0 miljoen minder dan begroot. De baten uit eigen fondsenwerving zijn €4,0 miljoen gedaald ten opzichte van vorig boekjaar. Dit is met name veroorzaakt door een daling van de baten uit nalatenschappen van €3,8 miljoen. De baten uit giften en donateursacties stijgen met €0,8 miljoen.

De daling in de baten uit acties van derden is voornamelijk veroorzaakt door het uitblijven van niet-reguliere uitkeringen van de Nationale Postcode Loterij. In het vorige boekjaar werd voor het Droomfonds project 'Natuurherstel Haringvliet' nog €13,5 miljoen van de Nationale Postcode Loterij ontvangen.

De samenstelling van de baten over boekjaar 2015/2016 was als volgt:

J: Baten uit eigen fondsenwerving

Bedragen x €1.000		2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Contributies	J1	23.315	23.474	23.012
Giften	J2	4.380	4.632	3.905
Donateursacties		1.528	1.604	1.567
Nalatenschappen	J3	4.647	8.500	8.424
Sponsoring	J4	753	770	1.684
Royalty's		197	164	258
Verkoop van artikelen		164	191	68
Overige baten uit eigen fondsenwerving		768	531	842
Totaal baten eigen fondsenwerving		35.752	39.866	39.760

De baten uit eigen fondsenwerving zijn afgelopen jaar met €4,0 miljoen gedaald ten opzichte van 2014/2015. De baten uit nalatenschappen dalen met €3,8 miljoen (45%). De baten uit contributies stijgen met €0,3 miljoen (1,3%). De inkomsten uit giften en donateursacties stijgen met €0,4 miljoen (7,3%) tot in totaal €5,9 miljoen. Inkomsten uit sponsoring, royalty's, de verkoop van artikelen en overige baten uit eigen fondsenwerving zijn met €1,0 miljoen (34%) gedaald. Onder overige baten uit eigen fondsenwerving vallen geoormerkte baten voor diverse projecten.

De totaal gerealiseerde baten uit eigen fondsenwerving zijn €4,1 miljoen lager dan begroot.

Van onschatbare waarde voor het Wereld Natuur Fonds is de aanzienlijke bijdrage van vrijwilligers, die veel tijd en energie besteden aan het organiseren van activiteiten ten behoeve van het WNF. Deze bijdrage is niet in geld uit te drukken. De bijdrage van vrijwilligers in natura is daarom niet meegenomen in de baten.

J1: Contributies

De contributies van het Wereld Natuur Fonds zijn afkomstig van volwassen donateurs en de jongeren- en kinderclubs WNF-Bamboeclub, WNF-Rangerclub en WNF-LifeGuard.

Bedragen x €1.000		2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Volwassen donateurs		19.146	19.524	19.010
WNF-Rangerclub		2.197	2.075	2.198
WNF-Lifeguard		1.408	1.358	1.246
WNF-Bamboeclub		564	517	558
Totaal contributies		23.315	23.474	23.012

De totale inkomsten uit contributies stijgen, waarbij voor de WNF-LifeGuard sprake is van de grootste stijging. Ook bij de volwassen donateurs is sprake van een stijging. De WNF-Rangerclub en de WNF-Bamboeclub blijven nagenoeg gelijk. De stijging bij de LifeGuards wordt met name veroorzaakt door de doorstroom vanuit de Rangers.

De stijging van de baten van volwassen donateurs wordt met name veroorzaakt door. De totale achterban van het Wereld Natuur Fonds bedraagt per 30 juni 2016 760.000 donateurs, waarvan 139.000 jongeren.

J2: Giften

Het totaalbedrag aan giften bedraagt €4,4 miljoen en is daarmee €0,5 miljoen hoger dan vorig jaar en €0,2 miljoen lager dan begroot. Het verschil ten opzichte van het vorige jaar wordt onder andere veroorzaakt door de Aarde op 1 campagne.

J3: Baten uit nalatenschappen

De totale baten uit nalatenschappen bedragen €4,6 miljoen, €3,8 miljoen lager dan vorig jaar en €3,9 miljoen lager dan begroot. Het aantal nalatenschappen is ten opzichte van vorig jaar gedaald van 188 naar 179, ook het gemiddelde bedrag per nalatenschap is gedaald.

J4: Sponsoring

De baten uit sponsoring zijn nagenoeg gelijk aan het budget en gedaald ten opzichte van vorig jaar.

K: Baten uit acties van derden

De baten uit acties van derden bestaan uit de bijdragen van de Nationale Postcode Loterij en de bijdragen die het Wereld Natuur Fonds ontvangt uit overige door derden georganiseerde acties.

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 Werkelijk
Reguliere bijdrage Nationale Postcode Loterij	13.500	13.500	13.500
Extra bijdragen Nationale Postcode Loterij	0	100	15.000
Overige baten uit acties derden	116	0	0
Totaal baten acties derden	13.616	13.600	28.500

De baten uit acties van derden dalen met €14,9 miljoen ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door de extra bijdrage van €13,5 miljoen van de Nationale Postcode Loterij voor het Droomfonds project 'Natuurherstel Haringvliet' die het Wereld Natuur Fonds in 2014/2015 ontving.

L: Subsidies van overheden

Subsidies van overheden worden verantwoord in het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Reeds ontvangen subsidievoorschotten, waar in het boekjaar nog geen lasten tegenover staan, worden als vooruit ontvangen bedragen onder de kortlopende schulden opgenomen.

De overheidssubsidies kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
SIDA	1.957	1.927	1.342
Cuba climate change programma	223	456	0
DGIS SJRS	1.264	0	0
Overige	95	23	68
Totaal subsidies overheid	3.539	2.406	1.410

SIDA

De Zweedse overheidsorganisatie SIDA heeft via de WWF-organisatie in Zweden een subsidiebijdrage toegekend aan het Market Transformation Initiative (MTI). Dit initiatief is gericht op verduurzaming van handelsstromen wereldwijd. Een groot deel van de besteding van deze subsidie wordt door WNF gecoördineerd. Deze subsidie draagt bij aan verduurzaming van organisaties op het gebied van tonijn, hout, palmolie, papier, katoen en internationale financiering in met name Zuid-Amerika, Azië en Afrika. In het verslagjaar is €2,0 miljoen aan deze activiteiten besteed en als baten opgenomen.

DGIS

DGIS is een strategisch partnerschap aangegaan met IUCN Nederland (penvoerder) en WNF aangaande het programma 'Shared Resources, Joint Solutions'. DGIS is een volwaardig partner in dit programma: het kent IUCN Nederland en WNF subsidie toe, maar neemt ook een actieve rol om de overheden in de geselecteerde landen te beïnvloeden. Het doel van het programma is het veiligstellen van de water- en voedselzekerheid en de veerkracht om de negatieve gevolgen van klimaatsverandering het hoofd te bieden in lage- en middeninkomenslanden. Dit willen we bereiken door een landschapsbrede aanpak. Het Wereld Natuur Fonds heeft vier gebieden geselecteerd in Zuid-Amerika, Afrika en Azië. De kern van het programma is het versterken van lokale maatschappelijke organisaties, opdat zij een actieve rol kunnen gaan spelen in het maatschappelijke debat. Samen met de private sector en overheden nemen deze versterkte maatschappelijke organisaties dan de verantwoordelijkheid voor een duurzame ontwikkeling van hun regio door het organiseren van tripartiete samenwerkingsverbanden. In het verslagjaar is €1,3 miljoen aan deze activiteiten besteed en als baten opgenomen.

M: Rentebaten en baten uit beleggingen

De rentebaten en baten uit beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Rente obligaties en beleggingsrekeningen	760		684
Dividend	256		211
Koersresultaten	-292		2.288
Baten uit beleggingen	724		3.183
Rente spaarrekening en deposito	20		46
Totaal rentebaten en baten uit beleggingen	744	2.500	3.229

Het beleggingsbeleid van het Wereld Natuur Fonds legt de nadruk op maatschappelijke verantwoordelijkheid. De selectie van beleggingen is daarom niet alleen gebaseerd op financiële voorwaarden, maar ook op strikte duurzaamheidscriteria.

De totale rentebaten en baten uit beleggingen over het boekjaar 2015/2016 bedragen €0,7 miljoen en zijn daarmee €2,5 miljoen gedaald ten opzichte van vorig boekjaar. Het totale rendement op beleggingen bestaat uit rente, dividend, valutaresultaten en koersresultaten.

Het netto beleggingsresultaat is het beleggingsresultaat na aftrek van de kosten voor vermogensbeheer. Het netto beleggingsresultaat over 2015/2016 bedraagt €0,6 miljoen, €2,5 miljoen lager dan vorig jaar.

In onderstaand overzicht is een samenvatting opgenomen van de beleggingen en de rendementen daarop over de afgelopen 5 jaar.

Beleggingen

Bedragen x €1.000	2015/ 2016	2014/ 2015	2013/ 2014	2012/ 2013	2011/ 2012
Obligatierente	726	654	668	880	827
Rente op beleggingsrekeningen	33	30	63	54	147
Dividend	256	211	222	198	189
Gerealiseerd koersresultaat	851	1.422	256	1.453	21
Ongerealiseerd koersresultaat	-1.142	866	1.962	-3	840
Bruto beleggingsresultaat	724	3.183	3.171	2.582	2.024
Kosten beleggingen	124	117	126	126	98
Netto beleggingsresultaat	600	3.066	3.045	2.456	1.926
Rendement beleggingen	1,55%	8,29%	9,07%	7,24%	5,50%
Gemiddeld rendement 2012-2016:	6,33 %				
Gemiddeld rendement 2012-2016 bedrag:	2.219				
Netto-resultaat liquide middelen (spaarrekening en deposito)	20	46	33	57	49

N: Overige baten

De overige baten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Filmverhuur	12		15
Overige	6		53
Totaal overige baten	18	320	68

TOTAAL LASTEN

Bedragen x €1.000		2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Besteed aan doelstelling	O	43.653	45.863	50.415
Werving van baten	P	8.078	9.646	8.415
Beheer en administratie	Q	2.760	3.183	2.691
Totaal lasten		54.491	58.692	61.521

Lasten worden verdeeld in lasten besteed aan de doelstelling, lasten voor de werving van baten en lasten van beheer en administratie.

Onder lasten besteed aan de doelstelling worden verstaan: bestedingen aan natuurbescherming buitenland, bestedingen aan natuurbescherming in Nederland en bestedingen aan voorlichting & educatie.

Onder lasten voor de werving van baten worden verstaan: de kosten eigen fondsenwerving, de kosten acties derden, de kosten benodigd voor de verkrijging van subsidies en de kosten van beleggingen.

Conform de aanbeveling van GDN worden de kosten voor bedrijfsvoering en financiën voor 100% toegerekend aan beheer en administratie. Overige kosten ter ondersteuning van de organisatie – zoals kosten voor de directie, ICT, huisvesting, personeelszaken en juridische kosten – zijn op basis van een verdeelsleutel toegerekend. Zie de paragraaf 'kostenverdeelstaat' voor een toelichting op deze verdeelsleutel.

O: Bestedingen aan doelstelling

Bedragen x €1.000		2015/2016 werkelijk	2015/2016 werkelijk	2014/2015 begroot
Natuurbescherming buitenland	O1	30.465	33.756	38.500
Natuurbescherming Nederland	O2	3.816	2.834	3.541
Voorlichting & educatie	O3	9.372	9.273	8.374
Totaal besteed aan doelstelling		43.653	45.863	50.415

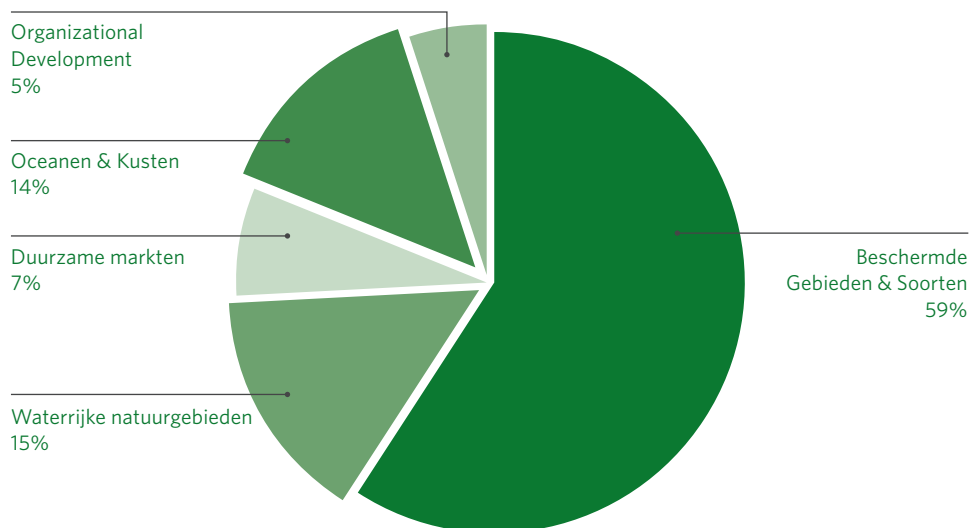
In totaal heeft het Wereld Natuur Fonds €43,7 miljoen besteed aan zijn doelstelling, €2,2 miljoen minder dan begroot en €6,7 miljoen minder dan in 2014/2015.

O1: Bestedingen natuurbescherming buitenland

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Natuurbescherming buitenland	30.465	33.756	38.500

Over 2015/2016 is een bedrag van €30,5 miljoen besteed aan natuurbescherming in het buitenland, €8,0 miljoen minder dan in het voorgaande jaar en €3,3 miljoen minder dan begroot.

In het volgende diagram is weergegeven hoe de bestedingen over de internationale natuurbeschermingsprogramma's zijn verdeeld.

Bedragen x €1.000		
Bestedingen per programma in 2015/2016		
	Bedrag	Percentage
Beschermde gebieden & soorten	17.999	59%
Waterrijke natuurgebieden	4.543	15%
Duurzame markten	2.295	7%
Oceanen & kusten	4.145	14%
Organizational development	1.483	5%
	30.465	100%

De bestedingen aan natuurbescherming buitenland worden deels in het lopende boekjaar en deels in volgende boekjaren betaald. Voor zover de aan projecten toegezegde bijdragen aan het einde van het jaar nog niet zijn betaald, worden ze in de balans opgenomen onder langlopende of kortlopende schulden, al naar gelang de termijn waarop ze tot uitbetaling zullen leiden.

O2: Bestedingen natuurbescherming Nederland

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Natuurbescherming Nederland	3.816	2.834	3.541

In 2015/2016 is een bedrag van €3,8 miljoen besteed aan natuurbescherming in Nederland. Dit is €0,3 miljoen meer dan vorig boekjaar.

O3: Voorlichting en educatie

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Magazines	5.191	5.134	5.127
Campagnes en gerelateerde communicatiekosten	2.795	2.765	2.137
Tv-producties en overige kosten	1.114	1.102	844
Efteling en andere voorlichting in het veld	272	272	266
Totaal voorlichting en educatie	9.372	9.273	8.374

Het Wereld Natuur Fonds is van mening dat voorlichting en educatie van wezenlijk belang is voor de bescherming van de natuur. In 2015/2016 is mede hierom €9,4 miljoen besteed aan voorlichting en educatie. De bestedingen zijn €1,0 miljoen hoger dan in 2014/2015.

P: Werving baten

Bedragen x €1.000		2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Kosten eigen fondsenwerving	P1	7.435	8.797	7.624
Kosten acties derden		388	471	483
Kosten verkrijging subsidies		131	248	191
Kosten van beleggingen		124	130	117
Totaal werving baten		8.078	9.646	8.415

Om ook in de toekomst succesvol te zijn en het Wereld Natuur Fonds onder de aandacht van mogelijke geldgevers te blijven brengen, heeft het Wereld Natuur Fonds over boekjaar 2015/2016 een bedrag van €7,4 miljoen uitgegeven aan fondsenwervende activiteiten. Deze kosten zijn fors lager uitgevallen dan begroot. Om acties van de Nationale Postcode Loterij te ondersteunen, heeft het Wereld Natuur Fonds in 2015/2016 €0,4 miljoen besteed, een daling van €0,1 miljoen ten opzichte van vorig jaar. Voor het verkrijgen van subsidies heeft het Wereld Natuur Fonds in 2015/2016 een bedrag van €0,1 miljoen besteed. De kosten van vermogensbeheer bedragen over 2015/2016 €0,1 miljoen.

P1: Kosten eigen fondsenwerving

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Donateurswerving	6.921	8.056	7.021
Donateursbinding	86	149	101
WNF-Lifeguard	29	12	32
WNF-Rangerclub	204	210	299
WNF-Bamboeclub	153	173	171
Overige	42	197	-
Totaal kosten eigen fondsenwerving	7.435	8.797	7.624

De kosten eigen fondsenwerving betreffen de kosten van alle activiteiten van het Wereld Natuur Fonds die als doel hebben donateurs van alle leeftijden te werven en te binden. De kosten ten behoeve van de werving en binding van volwassen donateurs bedragen over 2015/2016 respectievelijk €6,9 en €0,1 miljoen. De totale kosten eigen fondsenwerving over 2015/2016 zijn ten opzichte van 2014/2015 met €0,2 miljoen gedaald.

Q: Kosten beheer en administratie

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroot	2014/2015 werkelijk
Kosten beheer en administratie	2.760	3.183	2.691

Onder kosten van beheer en administratie verstaat het Wereld Natuur Fonds de kosten die het maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en die niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten.

Conform de aanbeveling van GDN zijn de kosten voor bedrijfsvoering en financiën voor 100% toegerekend aan beheer en administratie. Overige kosten ter ondersteuning van de organisatie – zoals kosten voor de directie, ICT, huisvesting, personeelszaken en juridische kosten – zijn op basis van een verdeelsleutel toegerekend.

Kosten- verdeel- staat

Kostentoerekening

Zoals voorgeschreven in Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen (versie 2013) worden kosten toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie.

Toerekening vindt plaats op basis van de volgende grondslagen:

- direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend
- niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend op basis van de hier beschreven toerekeningsmethodiek

Bij de toerekening is de GDN-aanbeveling 'Toepassing van Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen voor Kosten Beheer & Administratie' gevolgd.

Besteding Bedragen x €1.000	Doelstelling			Werving baten			Beheer en administratie	Totaal FY2016	Begroot 2015/2016	Totaal 2014/2015
	Natuur- bescherming buitenland	Natuur- bescherming binnenland	Voorlichting en educatie	Eigen fondsen- werving	Acties derden	Subsidies	Beleggingen			
Bestedingen internationale projecten	23.826	2.614	0	0	0	0	0	26.440	28.295	34.634
Bijdragen internationaal netwerk	2.296	0	187	187	0	0	0	3.999	4.325	3.693
Publiciteit en communicatie	391	83	4.915	4.425	298	1	0	10.140	11.244	9.602
Personeelskosten	3.226	930	3.404	1.892	73	82	0	10.483	11.469	10.451
Kantoor- en algemene kosten	422	124	470	297	11	9	0	1.505	1.459	1.429
Huisvestingskosten	81	19	74	41	2	36	0	273	343	244
Afschrijvingen en financiële lasten	223	46	322	593	4	3	124	1.651	1.557	1.468
Totaal	30.465	3.816	9.372	7.435	388	131	124	54.491	58.692	61.521

Kostentoerekening niet direct toerekenbare kosten

Kostensoort	Toerekening aan beheer en administratie	Toelichting
Bijdragen internationaal netwerk	Gedeeltelijk	De bijdrage van het Wereld Natuur Fonds aan het Internationale Netwerk is, waar van toepassing, toegerekend aan internationale natuurbescherming, voorlichting & educatie en eigen fondsenwerving. Toegerekend aan beheer en administratie zijn die kosten die betrekking hebben op de operationele kosten van de internationale WWF-organisatie.
Publiciteit en communicatie	Gedeeltelijk	Kosten voor publiciteit en communicatie zijn zo veel mogelijk toegerekend aan het onderwerp waarop deze betrekking hebben. De direct aan publiciteit en communicatie gerelateerde porti- en productiekosten zijn toegerekend aan beheer en administratie.
Personeelskosten	naar rato	Personeelskosten zijn op basis van geschatte urenbesteding toegerekend aan het onderwerp waarop deze betrekking hebben. Conform de GDN-aanbeveling zijn de personeelskosten van de afdeling Financiën geheel toegerekend aan beheer en administratie. De personeelskosten met betrekking tot de directie, juridische zaken, ICT, Human Resources en de facilitaire medewerkers zijn naar rato van het aantal medewerkers toegerekend aan de betreffende bestedingscategorie.
Kantoor- en algemene kosten	naar rato	Kantoor- en algemene kosten zijn toegerekend naar rato van het aantal medewerkers aan de betreffende bestedingscategorie. Dit met uitzondering van de accountantskosten en kosten van juridisch adviseurs. Deze zijn volledig toegerekend aan beheer en administratie. Notariskosten zijn toegerekend aan kosten eigen fondsenwerving aangezien deze kosten voornamelijk de afdeling van nalatenschappen betreffen.
Huisvestingskosten	naar rato	Huisvestingskosten zijn toegerekend naar rato van het aantal medewerkers aan de betreffende bestedingscategorie.
Afschrijvingen en financiële lasten	gedeeltelijk	De afschrijvingskosten zijn zo veel mogelijk toegerekend aan het onderwerp waarop deze betrekking hebben. De afschrijvingskosten van het financiële systeem zijn geheel toegerekend aan beheer en administratie. De afschrijvingskosten met betrekking tot het gebouw zijn toegerekend naar rato van het aantal medewerkers aan de betreffende bestedingscategorie. De kosten van vermogensbeheer zijn toegerekend aan kosten van beleggingen. De kosten van inkomend betalingsverkeer zijn toegerekend aan de kosten eigen fondsenwerving, aangezien dit voornamelijk de kosten van de donateursincasso's betreft.

Personeelskosten, kantoor- en algemene kosten, huisvestingskosten, afschrijvingen en financiële lasten

De personeelskosten, kantoor- en algemene kosten, huisvestingskosten, afschrijvingen en financiële lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x €1.000	2015/2016 werkelijk	2015/2016 begroting	2014/2015 werkelijk
Salarissen	6.895	7.392	6.836
Sociale lasten	998	1.109	1.036
Pensioenen	602	739	687
Inhuur derden	1.532	1.285	1.416
Overige personeelskosten	198	318	261
Reiskosten	258	201	215
Totaal personeelskosten	10.483	11.044	10.451

Onderhoud en schoonmaak	436	392	338
Verzekeringen	3	16	2
Telefoon en internet	158	195	171
Notaris- en advieskosten	309	181	171
Accountantskosten	45	53	61
Overige kantoor en algemene kosten	554	627	686
Totaal kantoor en algemene kosten	1.505	1.464	1.429

De accountantskosten hebben voor een bedrag van €34.000 betrekking op de jaarrekeningcontrole. Een bedrag van €11.000 betreft specifieke controleopdrachten. Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd door Ernst & Young Accountants LLP.

Onderhoudslasten	185	198	152
Verzekeringen, belastingen en bewaking	47	52	37
Water, gas, electra	41	63	55
Totaal huisvestingskosten	273	313	244
Afschrijvingen immateriële vaste activa	752	767	549
Afschrijvingen materiële vaste activa	509	591	531
Financiële lasten	390	226	388
Totaal afschrijvingen en financiële lasten	1.651	1.584	1.468

Het gemiddeld aantal werknemers over boekjaar 2015/2016 bedraagt 116 fte. Over boekjaar 2014/2015 bedroeg het gemiddelde 117 fte. Het aantal fte per 30 juni 2016 bedraagt 115.

Deze medewerkers zijn als volgt verdeeld over de verschillende afdelingen:

Directie	1
Natuurbescherming - Biodiversiteit	22
Natuurbescherming - Footprints and Markets	9
Market Transformation Initiative	5
Marketing & Communicatie	40
Major Accounts	9
Financiën & Bedrijfssteuning	29
Totaal	115

Bezoldiging directie

De bezoldiging van de directie over 2015/2016 is als volgt:

Naam: J.A. van den Gronden
Functie: Algemeen directeur

Dienstverband

Aard (looptijd): Onbepaald
Uren: 40
Parttime percentage: 100%
Periode: 1 juli 2015 - 30 juni 2016 (tevens einde dienstverband)

Bezoldiging (EUR)	Jaarinkomen
Bruto loon/salaris	129.913
Vakantiegeld	10.133
Eindejaarsuitkering, 13e/14e maand	-
Variabel jaarinkomen	-
Totaal	140.046
SV lasten (wg deel)	9.437
Belastbare vergoedingen/bijtellings	2.671
Pensioenlasten (wg deel)	12.431
Pensioencompensatie	8.977
Totaal bezoldiging 2015/2016	173.562
Totaal bezoldiging 2014/2015	162.416

De directeur beschikte tot 1 februari 2016 over een door de leverancier om niet aan het Wereld Natuur Fonds ter beschikking gestelde elektrische auto. Omdat sprake was van een bijtelling van nihil leidt deze auto, conform de richtlijn, niet tot een bezoldigingscomponent. Vanaf 1 februari tot einde boekjaar beschikte de directeur, als voorloopauto op een elektrische leaseauto, over een auto met een benzinemotor. De bijtelling voor deze laatste auto is opgenomen onder de post 'belastbare vergoedingen/bijtellings'.

Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging wordt verwezen naar paragraaf 'directie' in het hoofdstuk 'organisatie & bestuur'.

Er zijn geen leningen, voorschotten of garanties beschikbaar gesteld of verstrekt aan de directeur.

Bezoldiging Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht verricht de werkzaamheden onbezoldigd. Onkosten mogen worden gedeclareerd op basis van werkelijk gemaakte kosten.

Er zijn geen leningen, voorschotten of garanties beschikbaar gesteld of verstrekt aan de leden van de Raad van Toezicht.

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum tot aan de goedkeuring van de jaarrekening door de Raad van Toezicht op geen gebeurtenissen voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum.

De jaarrekening 2015/2016 is op 15 december 2016 vastgesteld.

Resultaatbestemming

De Raad van Toezicht heeft de door de directie voorgestelde resultaatbestemming goedgekeurd. Deze resultaatbestemming is als volgt:

Toevoeging/onttrekking aan:

Continuïteitsreserve	1.268
Bestemmingsreserve	-393
Bestemmingsfondsen	-1.697

Resultaat	-822
------------------	-------------

Het Wereld Natuur Fonds kent overigens geen statutaire bepalingen omtrent de resultaatbestemming.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en de directie van Stichting Het Wereld Natuur Fonds-Nederland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag (op pagina's 37 tot en met 75) opgenomen jaarrekening 2015/2016 van Stichting Het Wereld Natuur Fonds-Nederland te Zeist gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 30 juni 2016 en de staat van baten en lasten over de periode 1 juli 2015 tot en met 30 juni 2016 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Instellingen. De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de directie van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Het Wereld Natuur Fonds-Nederland per 30 juni 2016 en van het resultaat over de periode 1 juli 2015 tot en met 30 juni 2016 in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Instellingen.

Verklaring betreffende het jaarverslag

Wij vermelden dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag. Voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Instellingen is opgesteld. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 15 december 2016
Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. J. Waals RA

Colofon

Tekst

Stichting Het Wereld Natuur Fonds - Nederland (WNF)

Realisatie en print

Graphic, Leusden

Onze missie

Bouwen aan een toekomst waarin de mens leeft in harmonie met de natuur, dat is wat het Wereld Natuur Fonds doet. In het belang van de natuur en in het belang van de mens die de natuur nodig heeft.

www.wnf.nl